

ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ - SENDER
«ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΩΝ»
ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 23 - 10437
ATHENS - GREECE

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο
ΚΕΜΠ ΑΘ.
Αριθμός Αδείας
4421

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Τά Κανδυλιώτικα

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις και απανταχού Κανδυλιωτών Αρκαδίας "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" - ΚΩΔΙΚΟΣ: 4431 • ΕΤΟΣ 17ο Αριθ. Φύλλου 63 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

<http://www.kandyliotika.gr>
e-mail: kandyliotika@yahoo.co.uk
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 23 ΑΘΗΝΑ - 104 37

ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

Ή διαθήκη μου

Αντισταθείτε
σ' αυτόν που χτίζει ένα μικρό σπιτάκι
και λέει: «καλά είμαι εδώ».
Αντισταθείτε σ' αυτόν που γύρισε πάλι στο σπίτι
και λέει: «Δόξα σοι ο Θεός».

Αντισταθείτε
στόν περικό τύπητα των πολυκατοικιών
στόν κοντό άνθρωπο του γραφείου
στην εταιρεία «είσαγωγαι-εξαγωγαι»
στην κρατική εκπαίδευση
στο φόρο
σέ μένα ακόμα που σ'αί ιστορώ.

Αντισταθείτε
σ' αυτόν που χαιρετάει απ' την εξέδρα ώρες ατέλειωτες
τις παρελάσεις

στόν πρόεδρο του Έφετείου αντισταθείτε
στις μουσικές τά τούμπανα και τις παράτες
σ' όλα τ' ανώτερα συνέδρια που φλυαρούνε
πίνουν καφέδες σύνεδροι συμβουλευατόροι
σ' αυτή την άγωνα κυρία που μοιράζει
έντυπα αγίων λιβανον και σμύρναν
σέ μένα ακόμα που σ'αί ιστορώ.

Αντισταθείτε πάλι σ' όλους αυτούς που λέγονται μεγάλοι
σ' όλους που γράφουν λόγους για την εποχή
δίπλα στη χειμωνιάτικη θερμάστρα
στις κολακείες τις εύχες τις τόσες υποκλίσεις
από γραφιάδες και δειλούς για τό σοφό άρχηγό τους.

Αντισταθείτε στις ύπηρεσίες των άλλοδαπών και διαβατηρίων
στις φοβερές σημαίες των κρατών και τη διπλωματία
στά έργοστάσια πολεμικών υλών
σ' αυτούς που λένε λυρισμό τά ώραία λόγια
στά θούρια
στά γλυκερά τραγούδια με τούς θρήνους
στούς θεατές
στόν άνεμο
σ' όλους τούς αδιάφορους και τούς σοφούς
στούς άλλους που κάνουνε τό φίλο σας
ώσ και σέ μένα, σέ μένα ακόμα που σ'αί ιστορώ αντισταθείτε.

Τότε μπορεί βέβαιονά περάσουμε πρὸς τήν Έλευθερία.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Ή διαθήκη μου πρίν διαβαστεί
-καθώς διαβάστηκε-
ήταν ένα ζεστό άλογο άκέραιο.
Πρίν διαβαστεί
όχι οι κληρονόμοι που περίμεναν
άλλά σφετεριστές καταπατήσαν τά χωράφια.

Ή διαθήκη μου για σένα και για σέ
χρόνια καταχωνιάστηκε στα χρονοντούλαπα
από γραφιάδες πονηρούς συμβολαιογράφους.

Αλλάξανε φράσεις σημαντικές
ώρες ακυμμένοι πάνω της μέ τρομό
έξαφανίσανε τά μέρη μέ τούς ποταμούς
τή νέα βουή στα δάση
τόν άνεμο τόν σκότωσαν-
τώρα καταλαβαίνω πιά τί έχασα

Και σ' ου λοιπόν
στέκεσαι έτσι βουβός μέ τόσες παρατηρήσεις
από φωνή
από τροφή
από άλογο
από σπίτι
στέκει άπαισία βουβός σάν πεθαμένος;

Έλευθερία άνάτηρη πάλι σου τάζουν.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

(Από το «Κατά Σαδδουκαίων» του 1953)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κανδυλιωτών «Η ΠΡΟΟΔΟΣ», σύμφωνα με τα άρθρα 12, 16 και 17 του καταστατικού του, καλεί όλα τα μέλη του σε τακτική Γενική Συνέλευση την Κυριακή 17 Μαΐου 2009 και ώρα 11:00 στο Γραφείο του Συλλόγου, οδός Κεραμεικού 23 ΑΘΗΝΑ, με θέματα ημερήσιας διάταξης τα εξής:

1. Εκλογή Προέδρου και Γραμματέα της Συνέλευσης.
  2. Έκθεση πεπραγμένων απερχομένου Διοικητικού Συμβουλίου - Απολογισμός εσόδων εξόδων.
  3. Έκθεση Ελεγκτικής Επιτροπής - Έγκριση οικονομικού απολογισμού.
  4. Προτάσεις - προγραμματικά πλαίσια για το νέο Δ.Σ.
  5. Εκλογή Σμελούς εφορευτικής επιτροπής.
  6. Εκλογή των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής για την επόμενη διετία.
- Αν, κατά την ως άνω ημερομηνία, δεν

υπάρξει απαρτία, η Συνέλευση θα πραγματοποιηθεί την επόμενη Κυριακή.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Επειδή, συνήθως, κατά την πρώτη Συνέλευση δεν υπάρχει η απαιτούμενη από το καταστατικό απαρτία, προς αποφυγή ταλαιπωριών, παρακαλούμε όλους να προσέλθετε στον ίδιο χώρο τη δεύτερη ημερομηνία δηλ. ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΜΑΪΟΥ 2009 ώρα 11:00.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Όσοι επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα για το νέο Δ.Σ. και την Ε.Ε. (πρέπει να έχουν συμπληρωμένο το 21ο έτος της ηλικίας τους) παρακαλούνται να έρθουν στο Γραφείο, στις 17-5-09 ώρα 11:00 να το δηλώσουν.

2. Η καταχώρηση αυτή επέχει θέση επιστολής προς τα μέλη και δεν θα τους σταλούν ιδιαίτερες προσκλήσεις για τη Γενική Συνέλευση.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΑΝΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΓΙΑΝΝΙΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Τ.Σ. ΚΑΝΔΥΛΑΣ ΠΑΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΗΣ ΑΝΤΑΠΑΝΤΑ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ κ.λπ. ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Προς την Εφημερίδα
«Τα Κανδυλιώτικα»
Κανδύλα 27-1-2009
Κύριε Πρόεδρε

Σας χαιρετώ και με την ευκαιρία που μου δίνετε εύχομαι για τις άγιες μέρες σε σας και στους όπου της γης Κανδυλαίους χρόνια πολλά υγεία, χαρά και με αγάπη και ειρήνη να περάσουμε το νέο έτος 2009.

Ο Κος Δήμαρχος του Δήμου μας με την από 28/11/2008 επιστολή του προς την εφημερίδα σας, προσπαθεί, όπως το συνηθίζει άλλωστε, να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα κάνοντας το άσπρο μαύρο και τανάπαλιν, εκτοξεύοντας χαρακτηρισμούς άπρεπους για την θέση και το ρόλο του.

Για όσα αναφέρονται από τον Κ. Δήμαρχο απαντώ με τα παρακάτω:

Πρώτο: Οι πληροφορίες που σου έδωσα στηρίζονται και σε δημόσια έγγραφα, μελέτες, χάρτες, παρακολούθηση εργασιών, ολοκλήρωση έργων κ.λπ., καθ' ότι και ο Πρόεδρος ενός τοπικού διαμερισματος, παρά την αντίθετη άποψη του Κ. Δήμαρχου είναι «αρμόδια αρχή» ενδιαφέροντος, ενημέρωσης και πληροφόρησης και αυτό με την ψήφο των συμπολιτών του, αλλά τεκμηριώνονται επίσης από επί τόπου βιοματική παρακολούθηση και διαπιστώσεις από τους άμεσα ενδιαφερόμενους αγρότες, γεωργούς καλλιεργητές ιδιοκτήτες.

Δεύτερο: Η υπ' αριθ. 207/2007 μελέτη που συνέταξε η Δημοτική αρχή για τη συμπλήρωση-ολοκλήρωση, πύκνωση των μικρών παράλληλων έργων έλαβε υπόψη της, αναλογικά τις ελλείψεις, τις παρατυπίες, έργα που έγιναν και δεν προβλέπονταν και αντιθέτως, τις κακοτεχνίες της πρώτης εργολαβίας; Τις έντονες και σε καθημερινή βάση διαμαρτυρίες των ιδιοκτητών α-

γροτεμαχίων; Από πού αρχίζουν τα συμπληρωματικά έργα ποιος το καθορίζει αυτό; Πού θα φτάσουν; Θα ολοκληρωθούν; Αυτούς τους προβληματισμούς εξέθεσα. Το ότι ο Δήμος έγινε «Φορέας Υλοποίησης» έπειτα από τόσα χρόνια για πρώτη φορά, ενώ μέχρι τώρα παρακολουθούσε, αν παρακολουθούσε, είναι καύχημα; Μπράβο!! Μα αυτό δεν έγινε γιατί ο Δήμος συνέταξε μια συμπληρωματική μελέτη και ανέβηκαν οι μετοχές του, αλλά γιατί αναπόφευκτα ήρθε το πλήρωμα του χρονοδιαγράμματος, έφτασε ο κόμπος στο χτένι, οι πιέσεις είναι πολλές και ποικίλες.

Τρίτο: Ναι, επί τέλους, η Δημοτική αρχή έδρασε αστραπιαία, γιατί δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς, δημοπράτησε και εγκατέστησε εργολαβία, ας μη μας διαφεύγει όμως ότι και οι εμπλεκόμενες για το έργο υπηρε-

σίες, είναι ολοφάνερο, μετά την ενεργοποίηση των κατοίκων της Κανδύλας την έντονη αντίδρασή τους και τη δικαίωσή τους ολικά για το θέμα των γεωτρήσεων το περασμένο καλοκαίρι (Το πόσο βοήθησε σ' αυτό «Ο Φορέας Υλοποίησης» όλοι το γνωρίζουν) βλέπουν ότι δεν πάει άλλο, κάθε καθυστέρηση είναι αδικαιολόγητη πλέον, εκθέτει και ότι πρέπει κάποτε να τελειώνουμε. Το ότι παραδέχεται, βλέπει τις ατέλειες της πρώτης εργολαβίας σε όλο τον κάμπο δεν αρκεί. Πρέπει να σκεφτεί ο κ. Δήμαρχος ότι μεγαλύτερο μέρος των χωραφιών του κάμπου ανήκει σε Κανδυλαίους και συνεπώς αναλογικά οι περισσότερες ατέλειες εντοπίζονται σε αυτό το μέρος του κάμπου, θα πρέπει λοιπόν και τα όποια έργα αποκατάστασης των ατελειών αναλογικά έστω να είναι περισσότερα εκεί

(Συνέχεια στη σελ. 6)

Του Σπύρου Ορνεράκη από τον «Αλληλέγγυο πολίτη»

ΕΠΕΣΑΤΕ ΘΥΜΑΤΑ

Της Βούλας Δαμιανάκου

Με τον καινούργιο χρόνο μπήκε επιταχτικά η ανάγκη ν' ανοίξει ο δρόμος για την πόλη. Αποφασίστηκε να κινητοποιήσουμε τις γυναίκες, να τις πείσουμε να κατέβουν ομαδικά στην πόλη, να πάνε στον δήμαρχο και να ζητήσουν τα δικαιώματά τους από τα τρόφιμα και τα πράματα που μοίραζε ο Ερυθρός Σταυρός. Το παν ήταν να γινόταν η αρχή, ν' ανοίγει ο δρόμος για τα Τρίκαλα. Το 'χαν ιδει κι οι χωριάτες και το 'χαν παραδεχτεί κι οι ίδιοι πως η ζωή τους η ίδια κρεμόταν απ' την επικοινωνία τους με την πόλη.

Ξεκίνησα για τα χωριά. Έπρεπε κάθε χωριό να στείλει όσες περισσότερες γυναίκες μπορούσε. Δεν άφησα χωριό για χωριό ως τα πιο μακρινά που να μην πήγα.

Όταν έφτασα στο Αγιοφύλλο το κατακαημένο, που οι κάτοικοί του είχαν βρει καταφύγια τόπους τόπους μέσα στα δάση, με φιλοξένησαν σε μια καλύβα φτιαγμένη από κλαριά δέντρινα. Όσο άγρια είταν η φτώχεια τους τόσο ήμερη και τρυφερή είταν η φιλοξενία τους και τόσο πιστή η αφοσίωσή τους στον αγώνα. Ο άντρας είταν τόσο κουρελής, που φαινόταν σαν να φορούσε φτερά απ' τα σαρούχια ως το λαιμό. Πραγματικά είταν φτερωμένος, γιατί πετούσε σαν αγερίκό από χωριό σε χωριό για να μεταφέρει τα μηνύματα του αγώνα. Τόσο είταν αεικίνητος που μια φορά ένας αντάρτης τηλεφωνητής, που τον βρήκε κοιμισμένον, του 'βαλε στο μέτωπο μια λουρίδα χαρτί που 'γραφε:

«ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΩΡΕΑΝ ΧΑΡΙΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ».

Όταν εγύριζε και τρύπωνε τουρτουρίζοντας μέσα στη βελέντζα, για να του μπαλώσει η γυναίκα του τα ίδια αυτά

κουρέλια να τα φορέσει και να ξαναπάρει δρόμο, προσπαθούσε μεσ' απ' το στρώμα να της εξηγήσει πως έπρεπε να δείχνει κατανόηση, να μπαλώνει και να μη γκρινιάζει.

- Ρε γυναίκα, για να γκρινιάζεις θα ειπεί πως ακόμη δεν το 'χεις καταλάβει τι θα ειπεί λαϊκή δημοκρατία, αλλιώς δε θα γκρινιάζεις, παρά θα μπάλωνες και θα τραγουδάγες.

- Θα μπάλωνα και θα τραγουδάγα, αλλά εσύ φεύγεις και δε ρωτάς τι θα φάνε τα κούτσικα. Εγώ τους λέω: παιδάκια μου μη γκρινιάζετε, γιατί ο πατέρας σας πάει να μας φέρει τη λαϊκή δημοκρατία που θα μας ταΐσει όλους. Τους το λέω, αλλά δεν δείχνουν κατανόηση παρά κλαίνε.

- Τι έκανε λέει, κλαίνε; Σώπα γυναίκα, μη λες ψέματα και ντροπιάζεις τα παιδιά μας, τα παιδιά μας ξέρουν καλύτερα απ' τη μάνα τους τι θα ειπεί λαϊκή δημοκρατία.

Βγήκε ως την πόρτα τυλιγμένος με τη βελέντζα και σφύριξε δυο σφυριξιές και σε λίγο μαζεύτηκαν τρία - τέσσερα κούτσικα, αγοράκια κι ένα κοριτσάκι η Σταματούλα. Είντουσαν όλα κουρελοντυμένα και βρώμικα, αλλά καλοφτιαγμένα κι όμορφα, μάλιστα το κοριτσάκι ως τέσσερω χρονώ είταν χαριτωμένο, μ' όλη του την αδυναμία.

- Ρε είσαστε αητόπουλα ή δεν είσαστε; τους είπε βγάζοντας το γυμνό του χέρι απ' τη βελέντζα.

- Είμαστε αητόπουλα, είμαστε αητόπουλα! φώναξαν τα παιδιά.

- Ε τ' αητόπουλα, πεινάνε βρε, γκρινιάζουν, ή πολεμάνε;

- Εγώ πατέα, άμα πεινάω δεν πολεμώ, είπε δισταχτικά η Σταματούλα η μοναχοκόρη.

Ο πατέρας την πήρε κοντά του στο στρώμα και την έσφιξε με λατρεία.

- Αχ, πρόσθεσε αναστενάζοντας, αν είχαμε τώρα τα γίδια μας δε θα πείναγαν τα παιδιά μας, γιατί θα 'χαμε τυρί, γάλα, ούρδα. Αλλά ο Μεταξάς μας τα ξέκανε για να προστατέψει τα δάση. Ξάφνου τον έπιασε η λατρεία για τα πουρνάρια και για να τα γλιτώσει μας αφάνισε τα γίδια που είταν η ζωή μας. Κι ώσπου να μάθουμε το μυστικό, πως δεν είταν τα δάση που αγάπησε, παρά χρειάστηκε γιδοτόμαρα για να τα στείλει του Χίτλερ να φτιάξει μάσκες, ήρθαν εδώ οι Γερμανοί επιτόπου. Τ' άκουσες; Τ' άκουσα να λες και να μπαλώνεις.

Έφυγα για τ' άλλα χωριά και σε τέσσερες μέρες ξαναπέρασα απ' το Αγιοφύλλο που είταν ο δρόμος μου. Μου είπαν πως το κοριτσάκι η Σταματούλα είταν πολύ άρρωστο, το 'χαν ξαναπιάνει οι θέρμες. Σκέφτηκα, μια κι είταν άρρωστο το

μωρό κι εγώ είμουνα τόσο κουρασμένη, να μείνω για τη νύχτα, που 'χε κιόλας πλακώσει, σε μια άλλη καλύβα γειτονική, και την άλλη μέρα πρωί - πρωί να πάω να ιδώ το παιδί.

Κοιμήθηκα κάμποσο και ξύπνησα από φασαρία μέσα στην καλύβα.

- Πάει η Σταματούλα, μου είπε η νοικοκυρά.

Όταν μπήκα στη φτωχοκαλύβα είδα το κοριτσάκι να κείται με σταυρωμένα τα χέρια του πάνω σ' ένα στρωματάκι από φρεσκοκομμένα κλαδιά δροσερά. Πλάι του του 'χαν βάλει και το ξύλινο ντουφέκι του - όλα τα παιδιά τότε είχαν ξύλινα ντουφέκια. Από πάνω του σκυμένος ο πατέρας του θρηνούσε, η μάνα του καθισμένη πάνω απ' το κεφάλι του έκλαιγε βουβά, τ' αδερφάκια του στεκόντουσαν και το κοίταζαν με μάτια μεγαλωμένα από τη φρίκη.

- Πάει η Σταματούλα μας, πάει, μου είπε ο πατέρας κλαίγοντας, δε θα ιδεί τη λευτεριά! Συναγωνίστρια, αν είχαμε γιατί θα γλίτωνε, αλλά δεν είχε εδώ κοντά και δεν πρόφτασα να το πάω πουθενά.

Η μάνα μόλις μ' είδε σηκώθηκε και τιμητικά μου παραχώρησε τη θέση της λέγοντάς μου με λυγμούς: «- Γιατί δεν έρχεται, μάνα, τώρα η λαϊκή δημοκρατία;» - «Γιατί πρέπει πρώτα να φέρουμε τη λευτεριά, πουλάκι μου». - «Και θα 'χουμε ψωμί μάνα, ε, στη λαϊκή δημοκρατία; Και σπίτι, μάνα, ε;».

Έκλαιγε κι έκλαιγε κι ο κόσμος που λίγοι λίγοι είχαν γιομίσει την καλύβα. Οι αντάρτες του φυλακίου έφεραν μια μικρή κάσα φτιασμένη από παλιοσανίδες μισοκαημένες, που βρήκαν στο καημένο χωριό, τη στόλισαν ολόγυρα με κλωνιά από έλατο, κάπου βρέθηκε κι ένα κλωνί μυριστικό. Την ώρα που είταν να το σηκώσουν, οι επονίτες και οι λίγοι αντάρτες στάθηκαν προσοχή κι έψαλαν το πένθιμο εμβατήριο.

Επέσατε θύματα αδέρφια
εσείς σε άνηση μάχη κι αγώνα
Ζωή, λευτεριά και τιμή του
λαού γυρεύοντας βρήκατε
μνήμα.

Θεριεύει ο γίγαντας τώρα
λαός και σπάει δεσμά κι αλυσίδες.

Αιώνια η μνήμη σε σας
αδερφοί στον τίμιο που πέσατε
αγώνα.

Πολλές φορές από τότε άκουσα αυτό το πένθιμο εμβατήριο από φωνές πολλές κι από χορωδίες καλές, αλλά ποτέ δε με συγκλόνησε τόσο όσο τούτη την πρώτη φορά πάνω από κείνο το μικρό, φτωχικό, αθώο λείψανο, στη χασιώτικη καλύβα.

Έργο της Βάσως Κατράκη από το λεύκωμα «ΕΑΜ-ΕΛΑΣ» που κυκλοφόρησε το ΕΑΜ στην κατοχή

ΕΠΕΣΑΤΕ ΘΥΜΑΤΑ

Δημοσιεύουμε εδώ όλους τους στίχους του τραγουδιού «ΕΠΕΣΑΤΕ ΘΥΜΑΤΑ».

Το τραγούδι αυτό, γνωστό και σαν «πένθιμο εμβατήριο» ήταν ο ύμνος της Γ' Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Επέσατε θύματ' αδέρφια εσείς
σε άνηση μάχη κι' αγώνα.
Ζωή λευτεριά και τιμή του λαού
γυρεύοντας βρήκατε μνήμα.

Συχνά σε υγρές σκοτεινές φυλακές
φριχτές επεράσατε ημέρες
και μ' ένα του δήμιου λόγο
ευθύς
σας φέραν μπροστά στην κρεμάλα.

Γλητούν οι τυράννοι και μες
στο πιστό
τη λήθη να βρούνε γυρεύουν

μα οι ώρες τους όμως μετρήθηκαν
και
πια
και τέλος σκληρό τους προσμένει.

Θεριεύει ο γίγαντας τώρα λαός
και σπάει δεσμά κι αλυσίδες.
Αιώνια η μνήμη σε σας αδελφοί
στον τίμιο που πέσατ' αγώνα.

Το Διήγημα της Βούλας Δαμιανάκου «Επέσατε θύματα» και τους στίχους του ομώνυμου τραγουδιού πήραμε από την «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ 1940-1945» Εκδόσεις «ΑΥΛΟΣ» Αθήνα 1979

Ο ΠΟΝΟΣ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

Κουράστηκα στην ξενιτιά, και θέλω πια να φύγω,
να πάω στην Πατρίδα μου, να ζήσω στο χωριό μου.

Εκεί στα κρύα τα νερά, που βλέπω στο όνειρό μου,
να ξαναζήσω στο χωριό τα παιδικά μου χρόνια.

Να περπατώ ξεπόλητος στους δρόμους και στ' αλώνια,
χειμώνα με τα κρούσταλλα και χιόνια στις αυλές.

Στο παραγώνι του σπιτιού στην ψάθη καθισμένος
και να ξυπνώ κάθε πρωί με καύτρες γεμισμένους.

Να θυμηθώ τα νιάτα μου ο Μάρτης σαν πατήσει
να θυμηθώ Ευαγγελισμού την Εθνική γιορτή μας
που όσο μακριά κι αν είμαστε, είναι μες στην ψυχή μας.

Να 'ρθη το Πάσχα το τρανό την άνοιξη όπως πάντα
και του Απρίλη τις χαρές να δω απ' την βεράντα.

Τον Μάη με τα λουλούδια του τον κάμπο ν' αγναντέψω,
και πεντανόστιμα κουκιά να πάω για να μαζέψω
για να τα φτιάξω με κορφή και γλύκισμα να γίνουν.

Να έρθει κι ο Ιούνιος με τις δικές του χαρές
για να στολίσω τον Ντορή να πα στην Αγια-Τριάδα,
και στου Προφήτη την γιορτή να πα να προσκυνήσω
και κει ψηλά σαν βροσκομαι γλυκά να αναπολήσω.

Της Παναγιάς τον Αύγουστο να πα στο Μοναστήρι
για να βρεθώ στη χάση της μα και στο πανηγύρι
για να χορέψει η καρδιά με την δική της χάση
να αισθανθώ πάλι κι εγώ πως είμαι παλληκάρι.

Και ο Σεπτέμβρης κι αυτός με όλα τα πανηγύρια
και τον Οκτώβρη τον τρανό με το καλοκαιράκι,
πόσοι γάμοι γινόσανε να θυμηθώ λιγάκι.

Και τον Χαιμένο να βρεθώ στον Άγιο Ταξιάρχη
και την αργία του χωριού να ξαναθυμηθώ
όπως την έζησα παιδί εκείνο τον καιρό.

Σας εύχομαι Καλή Ανάσταση και καλή αντάμωση, τέλος Μαΐου.
Με πολλή εκτίμηση
Χρήστος Ευαγγ. Κανδαλίπας

Σίδνεϋ 21 Μαρτίου 2009

«ΤΑ ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΙΚΑ»

Εκδοση του Συλλόγου
των εν Αθήναις
και Απανταχού
Κανδυλιωτών
"Η ΠΡΟΟΔΟΣ"
ΚΩΔΙΚΟΣ: 4431

Γραφεία:
Κεραμεικού 23 Τ.Κ. 10437
1ος όροφος
ΤΗΛ. - FAX: 5240271

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού	9 ΕΥΡΩ
Εξωτερικού Αμερικής	δολ. 25
Αυστραλίας	δολ. 45
Καναδά	δολ. 40
Αφρικής	25 ΕΥΡΩ

Για τους κατοίκους του
χωριού οι συνδρομές
είναι προαιρετικές.

Για τα μέλη του Συλλόγου
συνδρομή Συλλόγου και
εφημερίδας μαζί, 6 ΕΥΡΩ

Εκδότης - Υπεύθυνος
σύμφωνα με το νόμο
Παναγιώτης Χ. Ευσταθίου
Πρόεδρος Διοικ. Συμβουλίου
Τηλ.: 210 6451380

Ενυπόγραφα άρθρα απηχούν
τις προσωπικές απόψεις των
συνταχτών και ουδεμία ευθύνη
φέρει το Δ.Σ. του συλλόγου

Παραδοσιακή ταβέρνα
"Χ ΚΑΛΧ ΠΑΡΕΑ"

Κανδήλα Αρκαδίας

τηλ.: 27960 31491
κιν.: 0976 134 428

ΜΟΡΦΕΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ (Γιάνκος) Γεωργίου ΖΑΖΙΑΣ: Ο ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ

Γιος του Γιώργου και της Ελένης, που κράτηγε από τα Ζερβογιανναίικα, αδερφή του Γιάννη του Αντώνη και των άλλων αδερφών.

Ορφάνεψε μικρό παιδί από πατέρα τον οποίο, σε κάποια διαφωνία-λογομαχία στις εκλογές, τον σκότωσε στο μύλο του ο υπηρέτης του Τουρλόκωλας. Κι έτσι, το 1906, στα δεκατρία του περίπου, έφυγε για την Αμερική -για να πλουτίσει- όπως δήλωσε στη μάνα του. Πήρε μαζί του μετά από τρία χρόνια και τον μικρότερο αδερφό του τον Κώστα. Πήγε στις γραμμές του τρένου και πούλαγε νερό στους εργάτες με το κύπελλο.

Στη συνέχεια έφτιαχνε και τους πούλαγε σάντουιτς, ώσπου άνοιξε καντίνες με φαγώσιμα και πιόματα, με τους πρώτους εργάτες στη δούλεψή του. Εκεί έπιασε τα πρώτα χοντρά λεφτά και ξανοίχτηκε στο εμπόριο. Παντρεύτηκε την Ροδόπη από τον Κοσμά της Κυνουρίας το 1924 και απόκτησαν τρία παιδιά. Το Γιώργο, που σπούδασε νομικά και έγινε μεγαλοδικηγόρος πασίγνωστος, την Ελένη και τη Βαγγελία, που παντρεύτηκε τον Αλέκο, από το Λουτρό της Κορινθίας, αλλά δεν έκαναν παιδιά. Και ο Γιώργος παντρεύτηκε και απόκτησε δυο παιδιά, καθώς και η Ελένη, που και αυτή παντρεύτηκε και έκανε επίσης δυο παιδιά.

Έφτιαξε μια βίλα στην Ιντιανάπολη, σωστό φρούριο, με ηλεκτροφόρες περιφράξεις και τέτοια. Έφτιαξε και ένα πελώριο χτήριο-συγκρότημα ίσως το μεγαλύτερο, στο κέντρο της Ιντιανάπολης, το οποίο σήμερα διαχειρίζεται η κόρη του η Ελένη, αφού ο Γιώργος και η Βαγγελία, έχουν φύγει από τη ζωή -η τελευταία πρόσφατα. Στη δούλεψή του και τη φρουρά του, είχε και Καντυλαίους, με πρωτοπαλήκαρο, τον Παναγή το Στριφτόμπολα. Την αδερφή της γυναίκας του της Ροδόπης την Εριφύλη, την παντρεύτηκε εδώ στην Ελλάδα, ο θρυλικός συνταγματάρχης Τσικλητήρας, αργότερα στρατηγός.

Ήτανε αυτός, που, όταν ο Άρης κατέβηκε με τους μαυροσκούφηδες στην Πελοπόννησο, επιστρέφοντας στη Στερεά Ελλάδα, τον άφησε διοικητή Πελοποννήσου, με έδρα τη Βυτίνα, (Βίλα Βάλος Βυτίνα) και με επιτελάρχη-καπετάνιο τον «ΕΡΜΗ» (Βασίλη Πριόβολο), που, το Δεκαπενταύγουστο του 1987, μαζί με τον θρυλικό «ΜΑΡΚΟ» (Μάρκο Βαφειάδη), αληθινό μου φίλο και οι δύο, μου κάμανε την ύψιστη τιμή, να μ' επισκεφτούν στο πατρικό μου στην Καντύλα, για μια περίπτωση βδομάδα.

Το 1928, πάμπλουτος πλέον, ήρθε στο χωριό με την οικογένειά του. Ήφερε κι ένα πανάκριβο αυτοκίνητο για τις μετακινήσεις του, με οδηγό τον Αριστείδη Κολωνακιώτη και δασκάλα για τα παιδιά του. Είχε στο μεταξύ καλοπαντρεύει και καλοπροικίσει τις δυο αδερφές του, τη Γιαννούλα με το Μήτσιο τον Καρζή και την Κατερίνα με το Γιώργο τον Παναγιώτπουλο από του Μπονιά, γιατρό χειρουργό. Του άνοιξε και κλινική στην Τρίπολη, στην πλατεία Ανεξαρτησίας, δίπλα από το

Γιάνκος Γ. Ζαζιάς (1893-1964)

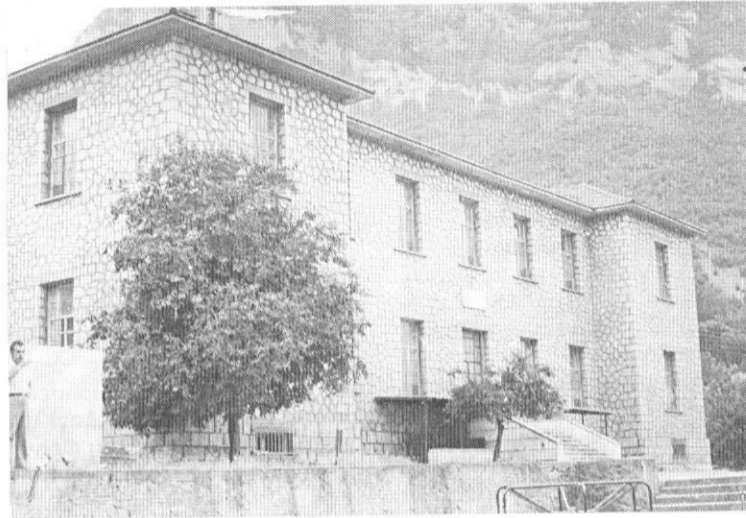
Ραδιοφωνικό σταθμό.

Η πρώτη έκαμε επτά παιδιά: το Μιχάλη, την Ελένη, την Καλλιόπη, τον Πάνο, που πέθανε από περιτονίτιδα σπουδαστής στον Πειραιά στα δεκαοχτώ του, τη Βάσιω, τη Μαρία και το Γιώργο.

Η δεύτερη δύο: τη Νίτσα και το Γιάννη, σμηναγό εκπαιδευτή πιλότο της πολεμικής αεροπο-

να σηκώσει το δίπατο λιθαρόχτιστο σχολείο μάτα με Λαγκαδιανούς, ένα αριστούργημα, όπως είναι σήμερα. Και κει συνάντησε δυσκολίες στις αγορές περιβολιών, δυστροπίες κουτοπονηρίες και τέτοια, σε βαθμό, που αποφάσισε να φύγει. Όμως χάρη στην παρέμβαση της γυναίκας του Ροδόπης το σχολείο έγινε. «Δώσαμε ένα λόγο -του είπα- θα τελειώσουμε το σχολείο, θα φύγουμε και δεν θα ξαναπατήσουμε εδώ». Έτσι κι έγινε. Άρχοντας και ανοιχτοχέρης, βγαίνοντας στην αγορά, έστελνε πολλούς μακαλήδες, μανάβηδες και χασάπηδες φορτωμένους στο σπίτι του.

«Ταχτοποιήσε» και πολλούς χρωμένους -είχε ζητήσει κατάσταση- εκτός από τον περήφανο Καλατζή, που δεν δέχτηκε. Έφτιαξε και φούρνους στην πίσω αυλή. Ο Μπρούφας τους

Το «ΖΑΖΕΙΟΝ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΝ».

Το 1932 έγιναν τα εγκαίνια του πέτρινου Σχολείου του χωριού μας

ρίας. Και ο αδερφός του ο Κώστας, παντρεμένος με γυναίκα από τη Σπάρτη, τη Γιωργία (Τζία) που όταν χήρεψε, ματαπαντρεύτηκε τον ιδιοκτήτη των εργοστασίων «ΚΥΚΝΟΣ» σ' Ανάπλι.

Έβαλε μπροστά το χτίσιμο της βίλας εκεί στο πατρικό του. Αγόρασε και μια μύτη-κήπο στη γωνία κατά τη βρύση στον πλάτανο από κάποιον Ζαλαχώρα, που μετά από ένα χρόνο, του ζήτησε απαντήσει, για τον πλάτανο!! «Μου πλέρωσες τον κήπο, -του λέει,- όχι και τον πλάτανο! Και του τον πλήρωσε, τι να κάμει... Λαγκαδιανοί μαστόροι τη σηκώσανε δίπατη και παραμένει κόσμημα αρχιτεκτονικής και αισθητικής με ανεξίτηλα χρώματα και γυριασμένη με μαντρότοιχο, σιδεριές και σιδερόφτιαξες και κήπο με δέντρα και φυτά, άριστα φτιαγμένα. Την έστρωσε με περσικά χαλιά, γυαλικά Βοημίας, έπιπλα Λουδοβίκου, γαλλικές συσκευές (θερμοσίφωνες) μπάνιου κ.λπ. και μηχανές ηλεκτροδότησης στα πελώρια υπόγειά της.

Σήμερα, σώζονται εκτός από την τραπεζαρία στο σαλόνι, ένα ή δύο ποτήρια κολονάτα κρυστάλλινα του λικέρ, με το μονόγραμμα οικόσημο του ευεργέτη, Ι.Ζ.

Στον απάνου όροφο, εντοίχισε και χρηματοκιβώτιο ασάλινο, που υπάρχει.

Όλος ο άλλος πλούτος καταστράφηκε στην κατοχή (που η βίλα έγινε αρχηγείο των Ιταλών) ή κλάπηκε αργότερα, μέχρι το 1950. Το 1929, έβαλε μπροστά

έχτισε και του ζήτησε τριακόσιες δραχμές. «Πολλά δεν είναι», τον πείραξε ο Γιάνκος. «Δε βαριέσαι κυρ Γιάνκο -του λέει- εκείνος, χρόνια μ' αγοράζεις;» Και φυσικά καλοπληρώθηκε. Έκανε συχνά ταξίδια στην Αθήνα, ειδικά στην Τρίπολη για προμήθειες και τέτοια. Σ' ένα απ' αυτά, μπάνισε το γερο-Σιούσιο στο στάλο, στο Κεφαλόβρυσσο, που στο μεταξύ είχε γυρίσει και κονέψει στο χωριό και τον πήρε μαζί του. Στην Τρίπολη τον έντυσε «Κόντη» και πήγανε για φαί. «Βγάλε και την τέσα από το ντορβά, Παναγή» του λέει. Παραγγείλανε τα πάντα, αλλά ο Γιάνκος έτρωγε μπατάκια γιαγιά από την τέσα του Σιούσιου. Πίσω στο σπίτι, η γρια-Γιώργαίνα έδινε του γερο-Λεούση ένα βαρελάκι ξύλινο με μαύρο χαβιάρι! Ο γερο-Ριγκόν έκανε το μάγερα στη βίλα. «Πάρτο, Γιώργη μου, γιατί χάλασε» του λέει η γριαί, έτσι μαύρο που το είδε! Την άλλη μέρα της λέει: Που 'ναι κείνο το πράμα που είχα εδώ στην κουζίνα; «Χάλασε, Γιάνκο μου, και τόδωσα στο Λεούση να το πετάξει!» Καλά έκανες, μητέρα, την «καθισούχασε» ο Γιάνκος χαμογελώντας.

Το σχολείο ολοκληρώθηκε εκεί κάπου στα τέλη του 1932. Έφτιαξε και τον υπόνομο από του Κουλάκη μέχρι του Μπουγιούκα. Έτσι ο καιρός κύλησε, ο Γιάνκος ταχτοποιούσε όλες τις εκκρεμότητές του, ώσπου ανέλαβε ο Μεταξάς, που πριν, διωκόμενος από τους Βενιζελικούς, πέρασε από την Καντύλα

Η προτομή του Γιάνκου Ζαζιά

πέζος, για να τον πιάσει στο Μπουγιότι ο αστυνόμος, που και τον άφησε, αφού του 'ταξε προαγωγή όταν θ' αναλάβαινε πρωθυπουργός. (Μαρτυρία του Γεωργίου Σπ. Βαρδουινιώτη).

Και τότε, πήρε την οικογένειά του και το 1937 γύρισε στην Αμερική. Στο μεταξύ, είχε πάρει έγγραφο από το Μεταξικό καθεστώς, ν' αποζημιωθεί και ν' αφήσει -όταν θάφευγε- το αυτοκίνητο για τον κυβερνήτη, αφού το είχανε σταμπάρει.

Ο Γιάνκος, μέγας δημοκράτης, είχε δώσει εντολή στον οδηγό του, να το βάλει στο καράβι και αν τον ζόριζαν να μην τους «αρνηθεί» και πηγαίνοντας για τον Πειραιά, να το γκρεμίσει στην Κινέτα, αλλά δε χρειάστηκε και το πανάκριβο αυτοκίνητο γύρισε στην Αμερική. Στην Κατοχή έκλεισε όλα τα λεφτά του -και είχε πολλά- σε κάρβουνο. Δανείστηκε πολλά και από τράπεζες. Αλλά μπαίνοντας η Αμερική στον πόλεμο αυτός έγινε με πετρέλαιο κι έπεσε όξω. Όμως, μετά την κατοχή, σιγά-σιγά, έτσι φερέγγυος που ήτανε, ξεπλήρωσε όλα του τα χρέη στις τράπεζες και κέρδισε κιόλας.

Εδώ τώρα, μετά τα τραγικά ιστορικά γεγονότα και στις αρχές της δεκαετίας του πενήντα, διώχθηκε από την Αεροπορία το Γιάννη, παιδί του γαμπρού του, του γιατρού Παναγιώτπουλου σαν αριστέρο, που σε αρκετές πτήσεις του από την Ελευσίνα κι αργότερα από τη Λάρισα, ξεστράτιζε και ακροβατώντας πέταγε σύρριζα στα σπίτια της Καντύλας, ενώ η θεια-Κατερίνα (η μάνα του) που έμενε στη βίλα, σταυροκοπιότανε να μη βαρέσει τ' αεροπλάνο στο καμπαριό και τον κουμπέ τ' Αγιοταξιάρχη.

Είχανε καταδικάσει και το γιατρό σε θάνατο, αλλά ένα τηλεφώνημα του Γιάνκου εδώ, σε υψηλό πολιτικό παράγοντα, με παρέμβαση του βασιλιά, του έσωσε τη ζωή. Ο Γιαννάκης πήγε στη Γερμανία (Ανόβερο) και ματασπούδαζε ναυπηγός τώρα, ώσπου το 1967 χαθήκανε τα ίχνη του! Λέγεται, ότι στον πόλεμο των έξι ημερών, πήγε, ανέλαβε τη διοίκηση της αεροπορίας των Παλαιστινίων και σε κάποια αερομαχία με τους Ισραηλινούς σκοτώθηκε, δίχως όμως κανένας να το επιβεβαιώσει. Η συντρόφισσά του που

ρωτήθηκε, είπε και αυτή ότι τον έχασε το 1967, στην αδερφή του τη Νίτσα που έφαχνε να τον βρει. Και η χούντα όμως εξαφάνιζε αριστερούς όπου γης.

Θυμάμαι σαν όνειρο τη γρια-Γιώργαίνα, σε βαθειά γεράματα στο τζιακάκι -στο παλιό σπιτάκι εντοιχισμένο πίσω στη βίλα, στη τζιαμαρία, με τα δυο δωματίκια, που ο γιος της ο Γιάνκος άφησε όπως ήτανε, με παράκληση της μάνας του.

Θυμάμαι σαν όνειρο που μ' έστειλε η Πριαμίνα με γλυκό κυδώνι που είχε φτιάξει κι εκείνη με φίλεψε μ' ένα χαρτολεφτό, μια πλόχηρη κοκόσιες και την ευχή της. Θυμάμαι μάτα, που τις φέρνανε οι Καριζαίοι καμιά τριανταριά φορτώματα ξύλα με κούτσουρα και σειρήνες -έλατα- στην πίσω αυλή, για να πυρώνεται η γιαγιά-Γιώργαίνα το χειμώνα.

Πέθανε το Γενάρη του 1946 από τον καημό της, για το θάνατο του γιου της Κωστή που έφυγε ένα χρόνο νωρίτερα.

Ο Γιάνκος ο Ζαζιάς, έφυγε από τη ζωή το 1964 σε ηλικία 71 ετών, ανήμερα Πρωταπριλιά! Το πελώριο όμως λιθαρόχτιστο δίπατο κεραμοσκεπαστο αριστούργημα, στέκεται γίγαντας στη μέση του χωριού, χώρος και πηγή γνώσης, για πολλές γενιές και για πολλούς-πολλούς ακόμα αιώνες.

Στα λαγαρά του, σε μια μεγάλη άσπρη μαρμαρόπλακα με χρυσογράμματα -με τέσσερα πελώρια καρφιά- διαβάζουμε:

«Ζάζειον Διδακτήριον», θυμίζοντάς μας τον ευεργέτη και την ευγνωμοσύνη μας προς αυτόν.

Με πρωτοβουλία του Συλλόγου των Κανδυλαίων της Αθήνας «Η ΠΡΟΟΔΟΣ», εκεί κάπου στα 1986, του φτιάξανε προτομή και τη στήσανε στο προαύλιο του σχολείου δίπλα στη δημοσιά, βλέποντας κατά την πλατεία, για να τιμήσουν τη μνήμη του.

Κάποιοι όμως, σε «ένδειξη ευγνωμοσύνης», τον μουτζουρώσανε!! Όχι που θα τους γλίτωνε...

Με απόλυτο σεβασμό στη μνήμη του Ευεργέτη της Κανδυλάς Ιωάννη-Γιάνκου - Γεωργίου Ζαζιά και με το δυνατόν ελάχιστες κομμένες, επιχείρησα να σκιαγραφήσω την προσωπικότητα και το έργο του. Το αν τα κατάφερα, θα το κρίνουν οι συντοπίτες μου αναγνώστες όπου γης, γνώστες των γεγονότων.

Κώστας Παπαβασιλείου (Πρίamos)

Υ.Γ. Η κυρία Καλλιόπη Καρζή, ανηψιά του ευεργέτη, σε πολύωρη τηλεφωνική επικοινωνία από την Καλιφόρνια που μένει, με παρακάλεσε να γράψω ότι ο Γιάνκος της είχε εκφράσει την απόλυτη επιθυμία του, η βίλα να πάει στην Κοινότητα της Κανδυλάς. Ο θάνατος όμως τον βρήκε απότομα.

Διόρθωση

Συμπληρώνω, -για την προηγούμενη έκδοση στο θέμα «ΜΟΡΦΕΣ», ότι ο Μπάμπης είχε αδερφή και την Παναγιώτα, παντρεμένη με το Στέλιο το Μπελεκάνο σε δεύτερο γάμο -αυτός-, και κάμανε τρία παιδιά: το Γιάννη, το Γιώργο και τη Βούλα.

Ο ΚΑΝΔΥΛΑΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΔΡΟΣΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1918 ΩΣ ΤΟ 1922

Λίγα λόγια για τη ζωή του

Ο συμπατριώτης μας Μιχάλης Δρόσος, το μικρότερο από τα τέσσερα παιδιά του Παναγή Δρόσου και της Μαριγώς το γένος Ιωάννου Παρέτου, πολυφαιμέλιτης με έξι παιδιά, φτωχός και τίμιος, πέρασε τη ζωή του στο χωριό μας, ασκώντας, παράλληλα με τις γεωργικές εργασίες και τη μελισσοκομία και το λειτούργημα του νεωκόρου στον ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών.

Γεννήθηκε την 12-5-1897 και πέθανε την 14-5-1988.

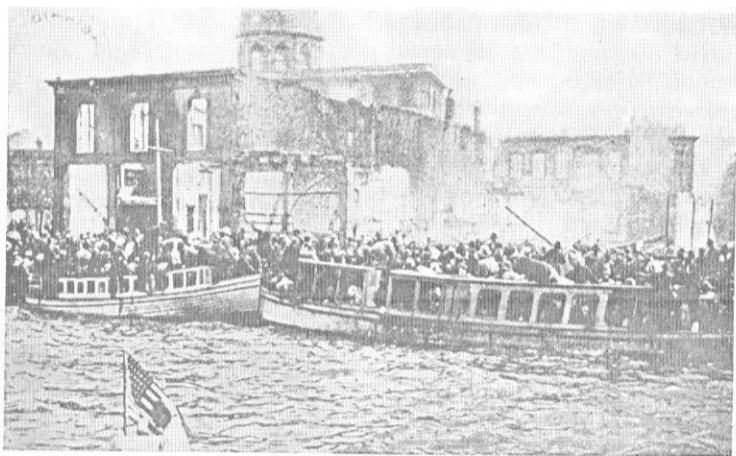
Όλοι οι παλιότεροι τον θυμόμαστε να συντηρεί, να καθαρίζει και να ανάβει τα κομψά κρεμαστά καντήλια (σήμερα δεν υπάρχουν, αντικαταστάθηκαν από άλλα, μεγάλα και κακούςστα), να σημαίνει τις καμπάνες στο γνωστό μοτίβο που μας έλεγαν οι γιαγιάδες μας ακούγοντάς τις: «ντάγκα νταν, τον Αδάμ, τον Αδάμ τον Αρχαδάμ», να κουντίζει το σπάνιο ρολόι με το εκκρεμές (που δυστυχώς οι επιγενόμενοι το άφησαν να καταστραφεί ολοσχερώς), να γυαλίζει με μπράσο τις «ευαγγελίστριες», τα μανάλια, τα κηροπήγια και

Μιχάλης Π. Δρόσος

Το 3/5/1922
Εν Χωριό Δροσίου
Φωτοβ. Μιχάλης

έτσι, μεγαλώνοντας, έγινε νεωκόρος και υπηρέτησε το ναό 50 ως 60 χρόνια, έχοντας μάθει και την κηροπλαστική από τον Νικόλαο Μπράτα, που ήταν πεθερός του από τον πρώτο άτυχο γάμο του, αφού η γυναίκα του Ελένη πέθανε κατά τον τοκετό χωρίς να του αφήσει παιδιά.

Μετά την πτώση της Σμύρνης οι άντρες κατόικου της προσπαθούν ανεπιτυχώς να βρουν κάποιο πλοίο μέσα για να επιβιβαστούν στα στρατηακά πλοία που ναυλοχούσαν από λι-

μπί. Έκείνοι κάναμε τις Σμυρνή προσπάθειες να επιβιβαστούν σε πλοία, ενώ απομακρύνεται άτακτος άμερικανικό πολεμικό.

όλα τα μπρούτζινα του ναού, ώστε να αστράφτουν, να γεμίζει με λάδι, ανεβασμένος στη διπλή ξύλινη σκάλα, τα δοχεία των πολυελαίων, να τους ανάβει και να τους σβήνει με το μακρύ καλάμι, στην άκρη του οποίου ήταν μπηγμένος ένας ντενεκεδέιους κώνος για το σβήσιμο κι ένα κεράκι για το άναμμα, να τους κουνάει θεαματικά κατά τη δοξολογία στις μεγάλες γιορτές, να διατηρεί καθαρό και περιποιημένο όλο το ναό, τις εικόνες και τα στασίδια και τέλος, στο εργαστήρι που είχε εγκαταστήσει στο σπίτι του, να λειώνει τα αποκέρια και μαζί με το κερι από τα μελίσσια του χωριού να φτιάχνει διαφόρων μεγεθών κεριά και ψυχοκέρια για τις ανάγκες των ενοριών και των παρεκκλησιών του χωριού.

Σ' αυτόν τον απλό άνθρωπο, τον δοσμένο ολόψυχα στο λειτούργημα της υπηρεσίας του ναού, θα μπορούσε να πει κανένας πως έβρισκε καθημερινά την εφαρμογή της η βιβλικής φράση «ο ζήλος του οίκου σου καταφάγεται με».

Αυτή την αφοσίωσή του στο ναό, όπως και την περαιτέρω καλλιέργεια των λίγων γραμμών που έμαθε στο Δημοτικό Σχολείο, την όφειλε στον παπα-Δημήτρη Παπασπυρίδη, τον καλό εκείνο ιερέα του χωριού μας, ο οποίος είχε εκτιμήσει το χαρακτήρα του και τον πήρε στην εκκλησία από μικρό παιδί να βοηθάει στη λειτουργία και στα μυστήρια ως αναγνώστης και στην ανάγκη και ως ψάλτης. Κι

Ο Νικόλαος Μπράτας στάθηκε στο πλευρό του και, ά το θάνατο της κόρης του και εφρόντισε να τον ξαναπαντρέψει στα Πετιμεζαίικα με την ανεψιά του Στάθη Δάλκου Δημήτρα, κόρη του Φίλιππα Πετιμεζά, με την οποία εδημιούργησε την πολυμελή οικογένειά του.

Ο Μπράτας και ο Δάλκος βρέθηκαν πάντοτε αρωγοί και προστάτες στην οικογένεια και κυρίως όταν το Πετιμεζαίικο δοκιμάστηκε από σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες και ανάγκες, λόγω πλειστηριασμού της περιουσίας του Φίλιππα την οποία είχε υποθηκεύσει για τα έξοδα μετανάστευσης του ίδιου και των αγοριών του στην Αμερική.

Το σημειωματάριο του πολέμου

Το Μάιο του 1918 στρατεύτηκε και υπηρέτησε, ως νοσοκόμος κυρίως, ως τον Ιούλιο ή Αύγουστο του 1922.

Νοσηλεύοντας ανε αξιωματικό εκέρδισε τη συμπάθειά του και αναστρέφόμενος μαζί του είδε ότι κρατούσε ημερολόγιο στο οποίο κατέγραφε τα πολεμικά γεγονότα. Και καθώς του άρεσε να μιμείται ανθρώπους καλύτερους του, άρχισε να κρατάει κι αυτός τις δικές τους σημειώσεις.

Το σημειωματάριό του, διαστάσεων 13X16 εκατοστών, αποτελείται από δύο διαφορετικά μπλόκ που τα έχει ενώσει σε ένα και τα έχει δέσει μόνος του με χοντρά χάρτινα εξώφυλλα και

δέρμα στη ράχη. Στη στενή όψη που σχηματίζει το πάχος των σελίδων έχει γράψει «Στρατιωτικό 1918». Όλες οι σημειώσεις είναι γραμμένες με πένα και μελάνι. Στις 193 πρώτες σελίδες καταγράφει τα γεγονότα. Μετά ακολουθούν αρκετές κενές σελίδες, που σε κάποιες έχει γράψει ένα στρατιωτικό «άσμα», σε άλλες διευθύνσεις Κανδυλαίων στρατιωτών και ενός ξένου και σε μία, αργότερα στο χωριό, την ποσότητα ντομάτας που είχε πάρει για «μπελντέ». Σε μερικές από τις τελευταίες σελίδες είναι αποτυπωμένα γράμματα, μάλλον αραβικά.

Η πρώτη σειρά στην πρώτη σελίδα επέχει θέση τίτλου: «Η επιστράτευσις του 1918-1919/1920». Η εξιστόρηση των γεγονότων ξεκινά από τις 15 Ιουλίου 1918, ημέρα επιστράτευσής του, και σταματά την 5η Ιουλίου 1922, κατά την οποία βρίσκεται «εις το χωριόν Ερκουμάν, έξωθεν του Αφιδόν 1 ώραν».

Οι σημειώσεις είναι γραμμένες κατά χρονολογική σειρά, με απλό, λιτό ύφος, σε συνεχή λόγο, με ελάχιστα σημεία στίξης, χωρίς να είναι χωρισμένες σε ενότητες ή κεφάλαια, ανορθόγραφες κατά το πλείστον, σε λόγια, κοφτή, στρατιωτική -θα λέγαμε- γλώσσα, με σαφήνεια, με καλή σύνταξη αλλά και αρκετούς σολοικισμούς και χωρίς περιττολογίες.

Το σημειωματάριο βρίσκεται στα χέρια του γιου του και αγαπητού φίλου Φίλιππα, ο οποίος μας το εμπιστεύτηκε, μας έδωσε και τις σχετικές πληροφορίες και, ευχαριστώντας τον, επιχειρούμε τη μικρή αυτή παρουσίαση στα «Κανδυλιώτικα».

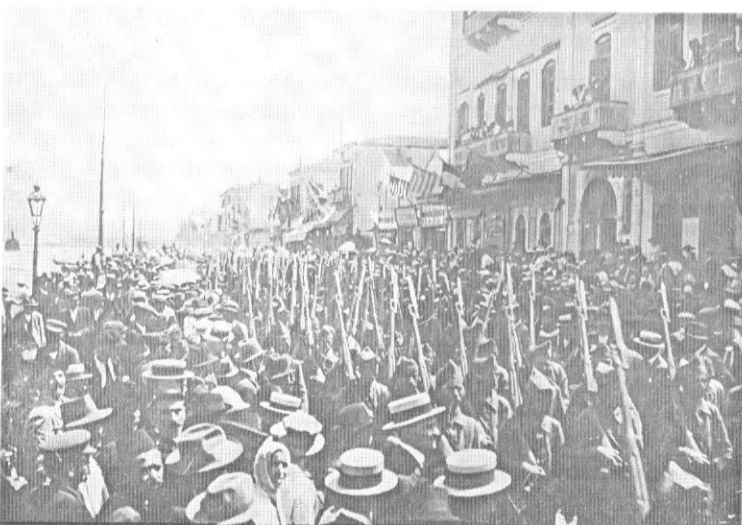
Εκείνο που μας ώθησε στην παρουσίαση αυτή, δεν είναι τόσο η ιστορική αξία των σημειώσεων -για την αξιολόγηση των οποίων δεν είμαστε ειδικοί άλ-

Μαΐου [1918] και επιπαραμείναμε εν Τριπόλει επί 46 ημέρες. Τριάντα Ιουνίου αναχωρήσαμε της αμαξοστοιχίας και εφθάσαμε εις Ρουφ και επιπαραμείναμε επί δύο ώρες και κατόπιν αναχωρήσαμε δια της αμαξοστοιχίας διά Λάρισα, όπου εφθάσαμε την πρώτην Ιουλίου και επιπαραμείναμε σχεδόν όλον το μεσο-ύχτιον. Την τρίτην απογευματι-

Ο αντιστράτηγος Νικόλαος Τροσκίης είχε έξη διακρίσεις ως διοικητής της 3ης μεραρχίας στο Μακεδονικό μέτωπο το 1918. Κατά τις πρώτες μέρες του Αυγούστου του 1922, ως άμισθους, μετά την άρση του σημειωτάριου, άπομνημόνιο στο μέτωπο της Μικράς Ασίας και ως διοικητής του 4' Σωματίου Στρατού στον τομέα του Άγιου Κωνσταντού, έφερε το κύριο βήμα της άπομνημόνιου της τότες της έπιβίωσης.

νήν ώραν αναχωρήσαμε δια Νάρην όπου είχε ορισθεί τόπος συγκεντρώσεως της Μεραρχίας. Επιπαραμείναμε εις Νάρην επί είκοσι οκτώ ημέρες, όπου μας έγιναν τρεις επιθεωρήσεις: 1α του Αρχιστρατήγου Δαγκλή, δευτέρα υπό του Γάλλου Φρανσέ Δεσπερέ, τρίτη υπό του Μεραρχού Βλαχόπουλου. Καθ' όλον το διάστημα αυτό υποφέραμε υπό δίψαν και φοβεράς ζέστης. Εις τον Νάρην υπήρχαν πολλά σειράι συρματοπλεγμάτων και πολλά πουαγιόν. Ήτο δε ο Νάρην τελευταία άμυνα του Βαλκανικού πολέμου. Εκεί εις τον Νάρην διήρχετο και ο Γαλλι-

Στις 7.30' το πρωί της 2ας Μαΐου του 1919 το κύριο άσμα του έλληνικού Στρατού Καταρχής άπομνημόνιο στην προνομία της Σμύρνης και έγινε άπτό με ένδοξο άσμα από τους Έλλη-

ες κατόικους της πόλεως. Έκείνοι τρέψαν της έλληνικής της μεραρχίας παρελάσει στην προνομία της Σμύρνης το πρωί της 2ας Μαΐου 1919.

λωστε- όσο η φιλότιμη προσπάθεια ενός απλού και με στοιχειώδεις γραμματικές γνώσεις στρατιώτη να καταγράψει, κάτω από συνθήκες πολέμου, τα γεγονότα που έζησε, επί τέσσερα και πλέον χρόνια, εκφράζοντας και τα προσωπικά συναισθηματά του.

Στη συνέχεια παραθέτουμε μερικά αποσπάσματα από τις σημειώσεις, με μόνη παρέμβαση στην ορθογραφία και στη στίξη.

Οι εντός [ ] τίτλοι και χρονολογίες δεν ανήκουν στο κείμενο.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[Σελίδες 1-6, αρχή σημειώσεων]
Η επιστράτευσις του 1918-1919/1920

Επιστρατεύθημε την 15η

ελώδεις πυρετούς.

Εις τας 29α Ιουλίου αναχωρήσαμε δια το μέτωπον. Την 30ην Ιουλίου εφθάσαμε εις χωριόν Αμάτοβον. Αυτή η πορεία ήτο πολύ κουραστική, διότι υπήρχε έλλειψιν ύδατος. Όταν εφθάσαμε εις το χωριόν αμέσως ετρέξαμε όλοι δια ύδωρ. Εκεί πλησίον ήτο ένας ποταμός θολός και μετά μεγάλης δυσκολίας επιπαραμείναμε, αλλά ακόμη περισσότερα δυσκολία ήτο εις τους μαγεύρους των λόχων, διότι η μεταφορά του ύδατος εγένετο δια των ζώνων και τα ημποδίζαν τα παραπόταμα και απαιτούσαν πολύς κόπος.

Εις τας πορείας αυτάς δεν ήτο κρέας συσσίτιον, αλλά ζαμπόν, το οποίον εις τας αρχάς οι στρατιώτες δεν το έτρωγον. Επιπαραμείναμε καθ' όλην την ημέραν. Την δεκάτην νυκτερινήν ώραν αναχωρήσαμε δια την Ποέμιτσαν και την 31 Ιουλίου εφθάσαμε εις Ποέμιτσαν, όπου εκατευλίσθημε ολόκληρον την ημέραν. Εκατευλίσθημε δε εις Γαλλικές σκηνάς, τας οποίας τας είχαν κατασκευάσει από τοί-γκων.

Εις τας πορείας αυτάς μας είχαν απαγορεύσει αυστηρά το καπνείν και να ομιλώμε. Καθ' όλην την διάρκεια της πορείας υποφέραμε υπό βροχήν και σκότος. Ο καταυλισμός ήτο έξωθεν του χωριού 15 λεπτά της ώρας. Εις τον καταυλισμόν υποφέραμε ολίγον υπό ζέστη.

Μην Αύγουστος 1η

Την 10ην εσπερινήν ώραν αναχωρήσαμε δια Μαυροδέντρι και εκατευλίσθημε την 9ην πρωινήν ώραν. Εις το Μαυροδέντρι ήτο και τράινον, το οποίον εχρησίμεισε προς την μεταφοράν των πολεμοφόδια. Την 6η εσπερινή ώρα αναχωρήσαμε δια το καταστρεφόμενον χωριόν Κούπα και εκατευλίσθημε την 7ην πρωινήν. Εις το χωριόν αυτό επατραηρούσαμε μεγάλη καταστροφή. Χωριόν ενόμαζον και χωριόν δεν ήτο. Ήτο μεν, αλλά τελείως κατεστραμμένο. Μόνο ήτο ο Ναός του Θεού και όχι άλλο τίποτα, ούτε δέντρα, ούτε τοίχοι. Είχαν όλα καταστραφεί τελείως. Εκεί δε εις την Εκκλησία ήτο και το κέντρον των γραμμών τηλεφώνου. Την είχαν δε οι Γάλλοι ως αποθήκη ασφαλείας. Εκεί υπήρχαν και πολλά ύδατα. Επιπαραμείναμε καθ' όλην την ημέραν. Ουδέν δυστύχημα μας συνέβη.

[Σελίδες 50-53

Προς Καβάλα - Σμύρνη - Μαγνησία]

Κατά την 26η Οκτωβρίου [1919] διαταγής του Στρατηγείου να βγάλη έκαστος λόχος 68 άνδρες δια Σμύρνην και 25 δια Θράκην, όπου μας εφοδίασε με καινουργή ιματισμόν. Τους μεν άνδρες δια την Σμύρνην τους εφοδίασε με 150 φυσίγγια μάνχερ και όπλον μάνχερ. Τους δε στρατιώτας δια την Θράκην τους έστειλαν άνευ όπλου. Αναχώρησαν δια Θράκην 1ην Νοεμβρίου. Αναχωρήσαμε δια Καβάλαν την δεκάτην Νοεμβρίου και ώραν 8ην πρωινήν και εφθάσαμε εις Καβάλαν την 5ην απογευματινήν ώραν. Επιπαραμείναμε εν Καβάλα επί 14 ημέρες.

Εις το διάστημα αυτό υπογράφθη και η Βουλγαρική ειρήνη την 14ην Νοεμβρίου.

Αναχωρήσαμε την 23ην Νοεμβρίου ημεραν Σάββατον και ώραν 9ην εσπερινήν όπου δε εδιανυκτερέψαμε εντός του

πλοίου, ονομαζόμενον «Χίος». Αναχώρησε το πλοίο την 5ην πρωινήν ώραν δια Σμύρνην. Εις το διάστημα του ταξιδίου μας έκανε σφοδρήν τρικυμία, όπου δε μας εκαθυστέρησε επί 3 ώρας.

Αφού δε επλησιάσαμε εις τον ωραιότατον λιμένα της Σμύρνης, είδαμε την ωραιότατην πόλιν και εθαυμάσαμε. Αφού εξήλθαμε από του πλοίου επήγαμε εις σε ένα εργοστάσιον και εδιανυκτερέψαμε.

Το εργοστάσιον ήτο πολύ ελεεινόν. Την 5ην πρωινήν ώραν διετάχθημε να αναλάβουμε όλα μας τα πράγματα και να αναχωρήσουμε δια τον Σταθμόν. Αφού αναλάβαμε, εβαδίσσαμε δια το μέσον της πολιτείας, άδοντες διάφορα άσματα, όπου οι κάτοικοι έκλαιον θερμώς.

Αφού δε επλησιάσαμε εις τον Σταθμόν εδιεταχθημε να αποθέ-

χτός. Αυτήν την νύχτα έμενα πολύ συγκινημένος, διότι άκουγα τους τραυματίες να βογγάνε. Ήσαν δε εις σε ελεεινήν κατάστασιν. Ο αριθμός έφθανε έως 20 τραυματίες και 10 φονευμένους. Αυτούς δε τους τραυματίες τους είχε ο βορς Λόχος του 2 Συντάγματος. Είχε δε μόνον αυτός ο Λόχος την τύχη δια να καταστραφή.

Την 11ην Ιουνίου [1920] την πρωίαν αναχωρήσαμε δια το χωρίον Σαλιχλί. Εις τον δρόμον, όπου επερνούαμε, εβλέπαμε τα οχυρώματα έργα του εχθρού και ιδικά μας. Εφθάσαμε δε την 9ην πρωινήν και επαπαμείναμε επί ημίσειαν ώραν. Εις το διάστημα αυτό, όπου επαπαμείναμε εις το Σαλιχλί, είδαμε και την λαιμοτόμο όπου εκρέμαγε ο Κεμάλ τους στρατιώτες όπου έπιανε και τους δικούς του όπου δεν ήθελαν τον πόλεμον.

Το Σαλιχλί ήτο πολύ ωραίον χωρίον.

[Σελίδες 168-171

Η μάχη στο Καλέ Γκρότο και οι στερήσεις]

Μόλις είχαμε εφορτώσει τα ζώα, νεωτέρα διαταγή δια να αναχωρήσουμε δια εμπρός. Αμέσως ήρχισε να πίπτει ραγδαία βροχή, επίσης δε και σφοδρός άνεμος. Συνάμα δε ήρχισε και σφοδροτάτη μάχη να γίνεται εμπρός. Βαδίζοντες υπό βροχής και φοβερού αέρος εφθάσαμε εις ένα μέρος και εξιφορτώσαμε. Εφθάσαμε δε την 8ην εσπερινήν ώραν. Επαπαμείναμε δε μέχρι την 12ην ώραν της επομένης ημέρας.

Από 13 Αυγούστου [1921] μέχρι 17ην τα πυροβόλα ηργάζοντο δαιμονιωδώς. Χιλιάδες οβίδες εσκορπίζοντο εις τα διάφορα σημεία του ορίζοντος ημεράν και νύχταν. Δεν έπαυον καθόλου, παρά ηκούετο μια βοή. Τα γυμνά βουνά του Καλεκρότου εκαιόντο από τας οβίδες μας.

και επιβιάσθημε εις το τράϊνον δια το Αφίον Καρακοάρ δια φρουράν της πόλεως. Εις το διάστημα αυτό όπου επαπαμείναμε φρουρά εις την πόλιν ουδέν κακόν μας συνέβη.

Επιπαραμείναμε εις το Αφίον επί 72 ημέρας.

Την 21ην Ιουνίου αντικαταστήθημε από τον 1ον Τάγμα του ημετέρου Συντάγματος δια ένα χωρίον έξωθεν του Αφίον 1 ώραν. Αντικαταστήθημε από τα φυλάκια την 10ην πρωινήν ώραν και εσυγκεντρώθη έκαστος λόχος εις την έδρα του λόχου και επαπαμείναμε μέχρι την 2ην απογευματινήν ώραν. Αναχωρή-

μα ήταν προσωρινός τίτλος του αναγκαστικού εσωτερικού δανείου προς το Κράτος που εν καιρώ θα ανταλλάσσονταν με κανονικές ομολογίες του. Έτσι είχαμε «Σταύρους» σε κυκλοφορία και «Στέμματα» ως τίτλους δανείου.

Επίσης, μέσα από τους στίχους διακρίνει κανείς και την πολιτική της νέας Κυβέρνησης του Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη που ανέλαβε τον Μάιο του 1922 και που σχεδίαζε τον Ιούλιο την κατάληψη της Κων/πολης και πάσχιζε να δημιουργήσει και «Μικρασιατικό Κράτος» με κέντρο τη Σμύρνη.

Αριστερό τμήμα: «Σταύροι»
Left part of note: "Stavros"

Δεξιό τμήμα: «Στέμμα»
Right part of note: "Crown"

Και γι' αυτην σφίγγουνη νύχτα
τω δουλια δυχοτοριεζε τα χερ-
να για' απεργια τωσ' Αβια.

σαμε δια το χωρίον Ερκουμάν την 2 απο/ ώραν και εφθάσαμε την 3 απο/ ώραν και εκατευλίσθημε έξωθεν του χωρίου εις μίαν χαράδραν. Έμενε δε εις το ημέτερον χωρίον και η έδρα του Συντάγματος.

Την 30ην Ιουνίου, ημεράν Τρίτη και ώραν 10ην μας έγινε επιθεώρηση παρά του Συνταγματάρχου [...] ο οποίος έκανε χρέη Μεράρχου εις την ημετέραν Μερραρχία, όπου μας εκφώνησεν θεωρία περί πειθαρχία και γυμνάσια.

Επίσης την 5ην Ιουλίου μας έγινε και δευτέρα επιθεώρηση παρά του κ. Στρατηγού Τρικούπη. Έγινεν η συγκέντρωσις των 2 ταγμάτων την 5ην απογευματινήν ώραν και επαπαμείναμε μέχρι την 7ην εσπερινήν ώραν. Μας εκοίταξε με ένα βλέμμα και κατόπιν ανεχώρησεν δια Αφίον.....

Εδώ τελειώνει το κείμενο των σημειώσεων. Φαίνεται πως τα δραματικά γεγονότα που ακολούθησαν δεν άφηναν καιρό για την καταγραφή τους.

Κλείνοντας και εμείς τη μικρή αυτή παρουσίαση των σημειώσεων του συμπατριώτη μας, με τα λίγα αποσπάσματα που σας δώσαμε, παραθέτουμε και το γραμμένο στο τέλος του σημειωματαρίου «άσμα», το οποίο μας δίνει το κλίμα που επικρατούσε εκείνο τον καιρό και στη χώρα και στο μέτωπο.

Μέσα από τους στίχους του φαίνεται η προοπτική της κυβέρνησης για προσήλωση των στρατιωτών στον Κωνσταντίνο, αλλά και για δικαιολόγηση του εσωτερικού δανεισμού, στον οποίο είχε καταφύγει για την εξοικονόμηση 950 εκατομμ. δραχμών, τον Απρίλιο του 1922, ο Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης, ως Υπουργός Οικονομικών της Κυβέρνησης Δημ. Γούναρη, διχοτομώντας τα χαρτονομίσματα των 5, 10, 25, 100, 500 και 1000 δρχ.

Το αριστερό μισό, που είχε την εικόνα του ιδρυτή της Εθνικής Τράπεζας Γεωργίου Σταύρου, εκκυκλοφορούσε ως νέου είδους χαρτονομίσματα.

Όλα αυτά, λίγες εβδομάδες πριν από τη μεγάλη καταστροφή.

[Το «άσμα»]

Και τώρα που θα έχουμε για χρήματα το «Στέμμα», για να λυτρώσουμε τη γη που χύθη τόσο αίμα,

στην Πόλη των ονείρων μας και την Αγια-Σοφία
θ' ανταμωθούμε γρήγορα στη θεία Λειτουργία.

Και τώρα που εκόψαμε κι αυτό το ταλιράκι,
χάρι εις το δαιμόνιον του Πρωτοπαπαδάκη,

θα μένουν όλα ελληνικά και η Σμύρνη και η Θράκη
και ο Κεμάλ και οι φίλοι του θα ποτιστούν φαρμάκι.

Αν είν' ανάγκη ας κοπή και αυτή η δραχμούλα
και ας σταλή το ήμισυ στο Στρατηγό Παπούλα

για να σαλπίσση στους εχθρούς σ' Ανατολή και Δύση
πως η Ελλάς απέρριψεν την τερατώδη κρίση.

Αν στέλνουν οι μισέλληνες στην Άγκυρα φιλία,
έχουμε 'μεις για βοηθό τον ισχυρόν Εκείνον

έχουμε και στο μέτωπο τ' αθάνατα παιδιά
που ορκίζονται στη λόγχη τους και εις τον Κωνσταντίνον.

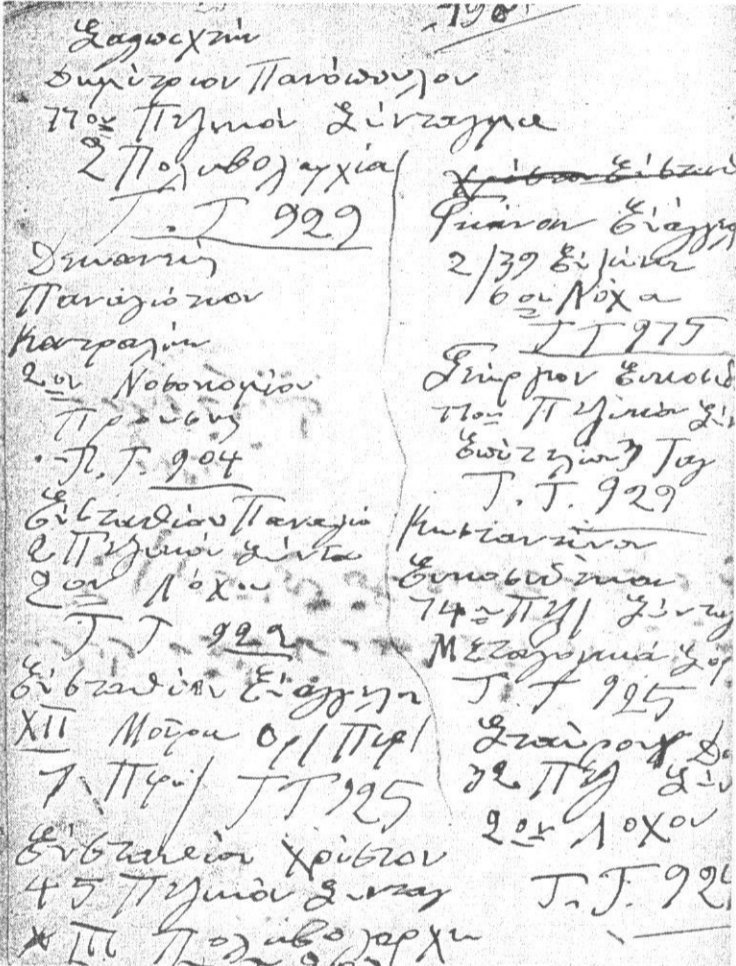
Κανείς μη βγάλη στεναγμό για τούτη τη θυσία
γιατί έχουμε υποχρέωση από την Ιστορία

τα πάντα να προσφέρουμε στον ιερό βωμό
για της Πατρίδος την τιμή, για τον Ελληνισμό.

Όλοι με όλη την καρδιά δανείστε τη Μητέρα
για να μη μείνη στη σκλαβιά καμιά της θυγατέρα.

Και με ψυχή περήφανη κάμετε τη θυσία
διχοτομήστε τα χαρτιά για ακέρια την Ασία.

Σημείωση: Οι φωτογραφίες με...

Διευθύνσεις Κανδυλαίων στρατιωτών

σομε. Και αμέσως ήρχισαν οι μεταγωγικοί να αναβιβάζονται εις το τράϊνον και έπειτα οι στρατιώτες.

Αφού ετελείωσαν όλοι, αναχώρησεν δια πολιτείαν Μαγνησίαν.

[Σελίδα 70]

Μην Απρίλιος [1920]. Την 12ην του μηνός Απριλίου έγινε ενός στρατιώτου στρατιωτική καθαίρεσις, διότι αφήρεσεν ενός Τούρκου 15 πακάνοτες και εδικάσθη και 6 έτη.

[Σελίδα 75 Ραμαζάνι]

Μην Μάιος [1920]. Από 5ης Μαΐου οι Τούρκοι άρχισαν να εορτάζουν το Ραμαζάνι. Εις το Ραμαζάνι έχουν συνήθεια την μεν ημέρα να νηστεύουν από άρτον και από καπνόν την δε νύχτα έχουν μεγάλη διασκέδαση δια οργάνων και έχουν συνήθεια ωρισμένας ώρας και ρίχνουν τόπια δια να ακούσουν και οι κάτοικοι δια να αρχίσουν δια να τρώγουν. Το Ραμαζάνι διαρκεί επί 32 ημέρας.

[Σελίδες 82-83

Οι τραυματίες από τη μάχη των Σάρδεων και η λαιμητόμος του Κεμάλ]

Κατόπιν μας εδόθη άλλη διαταγή δια να προχωρήσουμε και επροχωρήσαμε απέναντι εις σε ένα ύψωμα. Εκεί εις τας Σάρδεις ήσαν και παλαιά φρούρια. Επαπαμείναμε δε καθ' όλον το με-

[Σελίδες 84-85

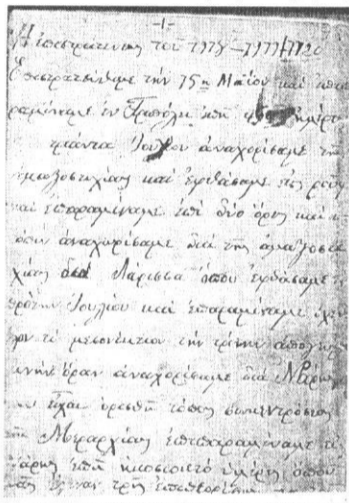
Ο καφές του Κεμάλ]

Αυτήν την νύχτα ευρισκόμεθα άνευ άρτου. Την πρωίαν δε εις τον Σταθμόν ευρίσκοντο βαγόνια τα οποία είχαν τουρκικές κουραμάνες. Οι φαντάροι λίαν πρωί είχαν εφοδιαστεί από 5 κουραμάνες ο καθένας. Ήτο δε και ένα βαγόνι φάρμακα και τροφίματα. Ο Κεμάλ έκανε προτομοασία δια την Αθήνα δια να πih καφέ, αλλά δεν επρόκταναν δια να τον συλλάβουν δια να τον φέρουν δεμόνον δια να πih καφέ, αλλά εσυνέλαβαν τον στρατόν του και τον έφεραν δια να πιούνε καφέ διότι το είχαν παράπονον πολύ, διότι ο καφές του Κεμάλ δεν τους άρεσε, ήθελαν Αθηναϊκόν.

[Σελίδες 151-152

Επίσκεψη Γούναρη, Θεοτόκη, Παπούλα]

Μην Απρίλιος [1921]. Την 18ην Απριλίου το Άγιον Πάσχα. Την ημεράν του Πάσχα το ημέτερον χειρουργείον είχαν 11α αμνούς ψημένους. Κατά την 11ην προμεσημβρινήν ώραν επέρασεν ο Κύριος Γούναρης με τον Κύριον Θεοτόκην και με τον Κύριον Παπούλαν Αναστάσιον και επιστάθμευσαν επί του Σταθμού Παναζι επί την ημίσειαν ώραν και κατόπιν αναχώρησαν δια την...

Καθ' όλην την διάρκεια της νυχτός εμάχοντο ως λέοντες. Τα πολυβόλα μας και αι χειροβομβίδες δεν έπαυον καθόλου. Αυτή η επίθεσις του Καλεκρότου παρομοιάζει μόνον με την επίθεσιν Βερδέν και Σκρα και ακόμη περισσότερον.

Το Κελεκρότ είναι ένα φυσικόν μέρος το οποίον αποτελείται από πολλά υψώματα οχυρωματικά. Αι Μερραρχία είχαν διαλυθεί μέχρι 25 Αυγούστου.

Καθ' όλον το διάστημα όπου επαπαμείναμε εις τα υψώματα του Καλεκρότ υποφέραμε από πείναν, δίψαν και καπνόν. Καθ' όλον αυτό το διάστημα επαπαμείναμε άρτον βραστόν σίτον και δια συσσίτιον κρέας. Επίσης μας διένειμαν δια 4 ημέρες άλευρον δια να κατασκευάζουμε άρτον. Επίσης δε εις το διάστημα αυτό οι στρατιώτες ηναγκάσθησαν δια να καπνίζουν χόρτα δια καπνόν.

Εάν επώλουν καπνόν, δια 1 κάσα εξητούσαν άνω των 25 δραχμών, όπου στα υψώματα του Καλεκρότ ουδεμία γόπα απέμεινε. Ένα τσιγάρο εκάπνιζαν δεκαπέντε στρατιώτες.

[Σελίδες 189-193]

Μην Απρίλιος [1922]

Το Άγιον Πάσχα

Την 3ην Απριλίου, ημεράν του Πάσχα, έκαστος λόχος είχε ετοιμάσει εσπιατόρια δια να συνφάν το άγιον πάσχα. Την πρωίαν, μόλις είχαν φωτίσει, είχε ρίξει ολίγον χιόνι και έκανε και φοβερόν ψύχος, όπου έφαγεν εκάστη διμοιρία εις τους θαλάμους. Επαπαμείναμε δε εις το χωρίον Χουκρανπαπά τα 2 τάγματα, πρώτον και δευτέρον.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Τ.Σ. ΚΑΝΔΥΛΑΣ ΠΑΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΗΣ ΑΝΤΑΠΑΝΤΑ

(Συνέντευξη από τη σελ. 1)

που υπάρχει μεγαλύτερο πρόβλημα και από τη λύση του εξυπηρετούνται περισσότεροι. Η αναφορά μου στην ηλεκτροδότηση του έργου έγινε το περασμένο καλοκαίρι με τα τότε δεδομένα και η χρηματοδότηση όπως αναφέρει ο κ. Δήμαρχος το Σεπτέμβρη, χωρίς ακόμη να δούμε φως από έργο. Όσο για τα συμβούλια του ΤΟΟΕΒ που έχουν συγκληθεί παρακαλώ τον κ. Δήμαρχο να έχει πληρέστερη ενημέρωση. Σε ότι αφορά τους χαρακτηρισμούς που αβασάνιστα μου προσάπτει και το κήρυγμα συμπεριφοράς, θέλω να ειπώ ότι «στου κρεμασμένου το σπίτι δε μιλάνε για σχοινί». Τα βραβεία αλαζονείας τα δίνουν στους κατόχους θέσεων και στους φορείς ρόλων που ταυτίζονται με τη θέση του αιρετού με το επάγγελμα και της ταπεινότητας τα παίρνουν οι άνθρωποι του καθημερινού μόχθου που παράγουν την πίτα και έχουν τάξει τον εαυτό τους στην υπηρεσία των συμπολιτών τους.

Τέταρτο: Σ' ότι αφορά τις πολιτικές εκδηλώσεις. Ζητήσαμε 2.000,00 ευρώ από την αναλογούσα στο δημοτικό διαμέρισμα Κανδύλας Σ.Α.Τ.Α., προκειμένου να οργανώσουμε τον Αύγουστο στη γιορτή της Παναγίας κάποιες εκδηλώσεις και ούτε λίγο ούτε πολύ ο κ. Δήμαρχος θεώρησε ότι μας έκανε χάρη. Ταυτόχρονα όμως ζητούσε από το Δ. Συμβούλιο του Δήμου να ψηφίσει τροποποίηση του προϋπολογισμού για να δώσει 10.000,00 ευρώ για πολιτιστικές εκδηλώσεις στο Δ. Διαμέρισμα του Λεβιδίου. Φυσικά και δε με ενδιαφέρουν οι προσωπικές σχέσεις και δε μπορώ να ειπώ στον κ. Δήμαρχο ποιον επισκέπτεται και πότε, όχι μόνο σ' ότι αφορά τους συμπατριώτες μου αλλά και οποιοδήποτε συμπολίτη μας. Αλλο είναι το θέμα. Επειδή πολλές φορές έχω καλέσει τον κ. Δήμαρχο να επισκεφθεί την Κανδύλα και δεν ανταποκρίθηκε τον καλώ τώρα με την παρούσα επιστολή, να ορίσει αυτός την ημερομηνία επίσκεψης του στο κοινοτικό κατάστημα, σε ανοιχτή, αν θέλει, συζήτηση για να του εκθέσουμε σαν τοπικό συμβούλιο πρόσωπο με πρόσωπο τα προβλήματα που απασχολούν τους κατοίκους του τοπικού διαμερίσματος της Κανδύλας.

Πέμπτο: Στην πρώτη παράγραφο της επιστολής του ο κ. Δήμαρχος αναφέρεται σε επισημάνσεις, διαστρεβλώσεις που προκαλούν σύγχυση για να καταλήξει στην προτελευταία παράγραφο, στην κακοήθεια! Όταν κάποιος καταθέτει με παρρησία, σαφήνεια, ευθύτητα και επώνυμα τις παρατηρήσεις του για θέματα που αφορούν και υπηρετούν τα συμφέροντα του συνόλου των πολιτών ενός δημοτικού διαμερίσματος (χωρίς να βλέπει άλλους) εκπροσωπώντας τους από τη θέση του Προέδρου, χαρακτηρίζεται κακοήθεια, τι να ειπεί κανένας... Απλά επι-

στρέφω το χαρακτηρισμό γιατί υπάρχει διαφορά ήθους! Όμως άφωνα και άβουλοι δεν πρόκειται να μείνουμε. Σαν να μην έφταναν όλα αυτά ο κ. Δήμαρχος στην τελευταία παράγραφο της επιστολής του ρίχνει σπόρους ήθους! Ποιος άραγε διαστρεβλώνει, θολώνει και συγχύζει όταν εμείς μιλάμε για Υγειονομικό έλεγχο, στοιχειώδεις κανόνες καθαριότητας και άλλοι για απομάκρυνση στάβλων; Να μην είναι στη διάθεση του καθενός μόνο τα ονόματα των ιδιωτικών αλλά όλο το έγγραφο που έχει υποβληθεί για να λάμψει η αλήθεια. Αγωνοί ο κ. Δήμαρχος ότι δημοτικός σύμβουλος της πλειοψηφίας εισηγήθη τον έλεγχο των κτηνοτροφικών μονάδων ανά το Δήμο;

Τέλος πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι δεν υπάρχει τίποτα προσωπικό κατά του κ. Δημάρχου. Απευθυνθήκαμε στο Δήμο, εκφράζοντας την ανησυχία μας, ως υφιστάμενη υπηρεσία προς προϊστάμενη άμεσα εμπλεκόμενη, για θέματα ζωτικής σημασίας, όχι για ένα Δημοτικό διαμέρισμα αλλά για το σύνολο σχεδόν των συνδημοτών μας, όπως είναι η ολοκλήρωση του έργου του αναδασμού και η αξιοποίηση του κάμπου. Αναρωτιέται κανείς ποιος άλλος Δήμος της Αρκαδίας στους δύσκολους τούτους καιρούς που «η φτώχεια» μας κτυπά την πόρτα, διαθέτει τέτοιο πλούτο που λέγεται χρώμα και νερό;

Ζούμε καθημερινά την αγωνία, τα παράπονα, την αγανάκτηση των κατοίκων για όλα αυτά τα χρόνια και αυτά μεταφέρουμε με τον τρόπο μας... Αφού λοιπόν αυτά (παράπονα, αγωνία, αγανάκτηση, παρατηρήσεις όλα σχετικά μετά του κάμπου, που γίνονται εδώ και χρόνια και έγιναν εντονότερα από το καλοκαίρι, για το τι έγινε και τι πρόκειται να γίνει με τις βροχοπτώσεις, όχι γιατί έχουμε μαντικές ικανότητες αλλά γιατί ζούμε και γνωρίζουμε πιθανή προς πιθανή τον κάμπο) δεν «ευσταθούν» και «ενόχλησαν ως ανακρίβειες», παρακαλούμε τον κ. Δήμαρχο να καλέσει όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, Περιφέρεια, Νομαρχία, Υπουργεία, Ε.Ε. κατασκευαστικές εταιρείες, εργολάβους, χρηματοδότες, παραλήπτες κ.λπ. να πάρουν ένα μεγάλο και φουσκωτό, εξωλέμβιο και να έλθουν επιτόπου «επί θαλάσσης» για να κυριολεκτούμε και να θανατώσουμε... Τα έργα των έργων τους και να δεχθούν τις θερμές ευχαριστίες όλων των ιδιοκτητών, αγροτών καλλιεργητών και ειδικά εκείνων που οι κλήροι τους έχουν μετατραπεί σε λίμνη και έχουν καταντήσει έτσι... ακτήμονες, άνεργοι, παροπλισμένοι και τελικά καταδικασμένοι... δυστυχώς δεν ξέρουν να ψαρεύουν να περιμένουν... την «άνοιξη» σφίγγοντας κι άλλο το ζωνάρι.

Ο Πρόεδρος του Τ.Σ. Κανδύλας ΠΑΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΗΣ

ΟΙ ΑΝΟΜΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ

Τ ο υ Σ Τ Α Μ - Σ Τ Α Μ

Από μικρό παιδάκι δεν κατέβηκε απ' τα βουνά. Εστοίχειωσε, θάρρει κανείς, εκεί απάνω. Τον έψπασαν ο ήλιος, η βροχές, τα χιόνια, η παγωνιά και τα δρολάπια. Το δέρμα του είχε γίνει, σαν φλούδα από έλατα και η μορφή του κοκκίνισε σαν κεραμίδι. Χρόνια και «ζαμάνια» στα βουνά. Και τι βουνά! Θεώρατα, που κουβέντιζαν πάντα με τον ουρανό, κι' εκαίροντο τα χιόνια! Εκεί έβωσκε τα πρόβατα και τα κατσίκια του. Κατσίκια εκείνα, αγριοκάτσικο αυτός.

Και τώρα τον φέραν εις την πολιτεία, για να πληρώσει «φόρο των αιγοπροβάτων».

- Τι φόρο να πληρώσει! Μήπως τα έβωσκε στα χωράφια κανενός! Απάνω στ' απάτητα βουνά και τα «ρουμάνια» του Θεού! Στις ερημιές «σα-πέρα»!... Μήπως θα βάλουν τώρα φόρο και στ' αγρίμια του βουνού! Θα πιάσουν και τους λύκους να πληρώσουν!...

Όλα αυτά καλά και άγια, του απάντησαν, αλλά... τον φέρανε στην Πολιτεία.

Σ' ένα φαράγγι μέσα, ο Λυκομήτρος νάπεφτε, δεν θα ζαλιζόταν έτσι!

Σ' ένα φαράγγι να έπεφτε ο Λυκομήτρος 1...

Κάτι σπία μεγάλα, σαν πετροβούνια, σαν θεοκοτρώνια, που νομίζεις θα πέσουν στο κεφάλι σου, φως μέσα σε «κούπες», τα ηλεκτρικά λαμπιόνια, και θόρυβος, φωνές και φασαρία, που σου θύμιζε, το «κουγιατό» που γινόταν, σαν φυσούσε δυνατός αέρας εις τα πεύκα και τρίζαν τα κλαδιά και βογγούσανε η σάρες! Μα άλλο ήταν αυτό και άλλο τούτο εις την χώρα!...

Κάτι μαύρο και ακάθατο τον έπνιγε και ο κόσμος δεν είχε το ήσυχο των ζώων πρόσωπο και τα αθά τους τα μάτια!...

Εδώ ο κόσμος του φάνηκε, σαν τσακάλια πεινασμένα, που κυτάζουν αναμεταξύ τους, για να δαγκωθούν, ή σαν ξενιστικωμένες αλουπές, που τρέχουν σαν να τις κυνηγούν!

- Θα πληρώσης, του είπεν ο Ταμίας, τα καθυστερούμενα, «διπλούν τέλος», «υπερημερίαν»...

Ο Λυκομήτρος τίποτε από αυτά δεν «σκάμπαζε».

Να πληρώσει και να φύγει, να

Οι καμπάνες χτυπούσανε λυπητερά.

πάψ πάλι στα βουνά, στον κόσμο τον δικό του...

Σαν βγήκε έξω η καμπάνες χτυπούσανε λυπητερά.

Κόσμος, γυναίκες και παιδιά επήγαιναν στην εκκλησία, κρατούντες λαμπάδες κίτρινες και άνθη εις τα κέρια. Ο ήχος των κωδώνων ο κόσμος που συνέρρεε, του λιβανιού η ευωδία, κάτι μακρυνό και ξεχασμένο από την ψυχή του ξύπνησε, κάτι γλυκό και ήμερο που μέσα του, τόσα χρόνια τώρα, εκοιμάτο. Κάποτε θυμήθηκε και αυτός μια εκκλησία, που τον φέρνανε σαν ήταν παιδί και κάτι λιχρές μορφές και εξαγριωμένες που τις κύτταζε με σεβασμό και με ελπίδα και με δέος.

- Μωρέ ξεχριστιάνεψα, εσκέφθηκε, ας πάω ν' ανάψω ένα κερί.

Βαθύ μουστήριον και πένθος μέσα στον ναόν. Ο κόσμος σιωπηλός, έκανε τον σταυρόν του, και εις το μέσον του ναού ο Ιησούς ωχρός και πονεμένος επί του Σταυρού.

- Σταυρώσαν τον Χριστό, οι άνομοι! μουρμούριζαν δίπλα του, κάτι γρηούδες!

Οι άνομοι Έβραίοι.

- Σταυρώσαν τον Χριστό!

Και είδε τον Σωτήρα με καθημαγμένα τα άγια κέρια του, που αμυδρά, τα ενεθυμείτο ευλογούντα και πικραμένο και μελανό το στόμα του, που ειδίδασκεν εις όλους την αγάπη!

- Και ποιος τον σταύρωσε, μουρή; ρώτησε μια από τας γραιάς.

- Οι άνομοι Εβραίοι!...

- Οι εβραίοι!... Και πού είναι αυτοί; Έχει οβρηούς εδώ στη χώρα!

Βγήκε αμέσως έξω και ζήτησε να του δείξουν μερικούς. Τους είδε μέσα, στα σκοτεινά και μικρά τους μαγαζιά, ν' αστράφτουνε τα μάτια τους, όπως τα μάτια της «μαρμάγκας» μέσα στη φαρμακερή φωλιά της!

Μπαίνει μέσα και τους αρχίζει:

- Τι σας έκανε ουρέ, ο Χριστός και τον σταυρώσατε!

Τρόμαξαν να τους γλυτώσουν απ' τα κέρια του.

Ο Λυκομήτρος ξαναπήρε τα βουνά.

Πέρασε κάμποσος καιρός και ξαναφέραν τον Λυκομήτρο και πάλι να πληρώσει «εκπροθέσμως». Αφού επλήρωσε το προς την πολιτείαν χρέος του, πέρασε πάλιν απ' την εκκλησία και μπήκε κι' άναψ' «ένα κεράκι».

Τώρα δεν ήτανε Μεγάλη Παρασκευή. Λίγος κόσμος στην εκκλησία και ο παπάς ψιθύριζε σιγά-γλυκά-μελωδικά την εσπερινή ακολουθία.

Κάτι το ξεκουραστικό και το πδέως νυστακτικό επλανάτο εκεί μέσα.

Κάθισε κι' ο Λυκομήτρος λίγο να ξεκουραστή, εκεί σ' ένα «στασίδι», όταν απ' την ωραία Πύλη, από μέσα καθώς άνοιξε τον «αέρα» ο παπάς, βλέπει πάλιν σταυρωμένο τον Χριστό.

- Βρε τον σταυρώσαν πάλιν και τον κρεμάνε, μουρμούρισε. Και παίρνει την αγρηλίσια τη ματσούκα του και μια και δυο ίσια για τους Εβραίους.

«Πού σε πονάει και πού σε σφάζει». Τους φτωχούς! Τους έλυωσε το κρέας.

Έτρεξε και η αστυνομία. Τον πήγαν μέσα, ήρθαν οι Γραμματικοί οι Φαρισαίοι με τις πέννες, γράτσα-γρούτσα, γράτσα-γρούτσα, ένοχος ου Λυκομήτρος «αδίκου επιθέσεως», δόστου προσκλήσεις και κλήσεις, από δω, δόστου ανακρίσεις από κει, δόστου πρόστιμα και «δικολόοι» και καλαμαράδες από πέρα.

Έφυγε μουντζώνοντας πάλι, πολιτεία, πολίτες, πολιτισμό και πόλισμαν!

- Πόσο πιο καλά κι' αληθινά και δίκαια είναι τα θράκια και τα δένδρα και πόσο τα θηρία είναι πιο λογικά!

Πέρασε από τότε αρκετός καιρός. Μια μέρα χωροφυλάκοι βγήκαν πάλι στα χωριά, για να φέρουν τον κόσμο δια της βίας να ψηφίσουν. Ο Λυκομήτρος ούτε ψήφους, ήξευρε, ούτε συνταγματικά δικαιώματα πολίτου! Αυτόν, τα γίδια, τους μανδροσκύλους και τα πρόβατά του, τι τους έμελλε, ποιος θα κυβερνήσει την Ελλάδα! Εφ' όσον έχει την καντζάρα του, κόβει κλάρες για το μανδρί του, εφ' όσον έχει το τουφέκι του, λύκος κει πέρα δεν ζυγώνει.

Στα βουνά που ζούσε τίποτε δεν τον στενοχώραγε. Ήταν ήσυχος από μελαδές. Τρισευτυχισμένος...

- Άϊστε, είπε στο τέλος εις τους χωροφύλακες που του εξηνούσαν τι είναι εκλογές και τι νομοθετική και εκτελεστική του Κράτους εξουσία... Άϊστε και πέτε τους, πως εγώ είμαι με τον Μούρκο μου. Τον Μούρκο μου θα ψηφίσω!

Αλλά η διαταγή ήταν ρητή κι' ο Λυκομήτρος κατέβηκε μ' όλους τους γύρω και κάτω χωρικούς, τους τσοπάνηδες και τους ορεισίβιους εις την πόλη.

Τους πήγαν όλους, σαν κοπάδι εις την εκκλησία, όπου γινόταν η ψηφοφορία.

Κάνει έτσι, μόλις μπήκε, πάλι, ο Εσταυρωμένος στον Σταυρό, ωχρός και πικραμένος, με γυρμένο το κεφάλι του, αυτός που βάσταξε τον κόσμο, λιγοθυμισμένος αυτός, που χάρισε σε όλους τη ζωή.

Τον έσουρναν από γραφείο σε γραφείο.

Και τότε ο Λυκομήτρος σάστισε, ταραχτηκε, δεν ήξερε πια τι να κάνει. Πάλι! Μα πάλι τον σταυρώσανε! Είδε εμπρός του όλα όσα έπαθε, τους αρχιγραμματείς και τους Καϊάφηδες, όπου τον σούρναν από γραφείο σε γραφείο, κι' από ανάκρισι σ' ανάκρισι τα πρόστιμα και τις κατηγορίες, κάτι μούτρα στυγνά και κίτρινα που του εδιάβαζαν, κάτι λέξεις που δεν τις καταλάβαινε, τις κουστωδίες της αστυνομίας, την κράτησίν του σ' ένα υπόγειο που μύριζε σαν σάπιο κρέας, αυτόν, που δεν τον χωρούσαν τα βουνά, τα τόσα βάσανα και πάθη του κι' εστράφη, έκανε τον σταυρόν του και είπεν εις τον Ιησούν:

- Α Κύργιε! 'μών Ισού Χριστέ! Δεν ξανασακάνομαι ιγώ με τους Εβραίους. Ας έρθει κι' άλλος τώρα, να είν' κι' ου Τραγουτούμαρος ιδώ!...

Και πήδησε, σαν να τον βάρεσε η μύγα, όξω από την εκκλησία κι' έφυγε, χωρίς να ψηφίσω!

(Από το βιβλίο «ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» εκδόσεις «ΔΙΟΝΥΣΟΣ»)

ELXI RENT A CAR

Ελένη Ξηρόγιαννη - Πετμεζά

Λεωφ. Συγγρού 114, 11742 Αθήνα
Τηλ.: 210 9227100-Fax: 210 9215301

ΜΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΓΙΟΡΤΑΣΤΗΚΕ ΣΤΟ ΣΙΚΑΓΟ ΤΗΝ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2008 Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ «ΚΕΚΡΟΠΑ»

Από τον Πρόεδρο του Συλλόγου Κανδυλιωτών «Ο ΚΕΚΡΩΨ» ελάβαμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή για το λαμπρό εορτασμό της εκατονταετηρίδας του Συλλόγου.

Τον ευχαριστούμε και ευχόμεστε οι γενιές των Κανδυλιωτών του Σικάγο που θα ακολουθήσουν να κρατήσουν σε ακμή τον ιστορικό αυτό Σύλλογο και να γιορτάσουν και τη δεύτερη εκατονταετηρίδα.

ASSOCIATION KANDYLIONTON KEKROPS
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΩΝ ΚΕΚΡΩΨ
Founded in Chicago 1908
Φεβρουάριος 2009

Σύλλογον των εν Αθήναις Κανδυλιωτών «Η ΠΡΟΟΔΟΣ»

Αγαπητοί συμπατριώτες,

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου ΚΕΚΡΩΨ, και εμένα προσωπικά, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την εκτεταμένη κάλυψη του Συλλόγου μας στα «ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΙΚΑ» σχετικά με τον εορτασμό της επετείου των ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΩΝ του Συλλόγου μας στο Σικάγο των Η.Π.Α. στις 25 Οκτωβρίου του 2008.

Επίσης δια μέσου της εφημερίδας σας θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους αυτούς που παρευρέθησαν και σε αυτούς που συνέβαλαν για την επιτυχία της εορτής.

Πράγματι, η καρδιά της Κανδύλας εκείνη την ημέρα εκτύπηγε στο Σικάγο. Περισσότερα από εξακόσια άτομα από διάφορες πόλεις της Αμερικής, έτιμησαν με την παρουσία τους και έκαναν λαμπρότερη την εορτή αυτή. Την επέτειο έτιμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος της Παναρκαδικής Ομοσπονδίας Αμερικής Δρ. Παναγιώτης Ευαγγέλου, ο Κυβερνήτης των Μεσοδυτικών Πολιτειών κ. Ανδρέας Παπαντωνίου, και άλλοι νυν και τώως αξιωματούχοι της Παναρκαδικής. Επίσης παρέστη η Πρόεδρος του Συλλόγου Κανδυλιωτών του Καναδά «ΚΟΝΔΥΛΕΑ» κ. Αναστασία Μερκούρη-Σωτηροπούλου, ο Πρόεδρος του Συλλόγου του Δάρα κ. Ανδρέας Καραμπέτσος, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Λεβιδίου κ. Βασίλειος Βλάχος, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Παλαιούργου γιαντρός Γεώργιος Σιάνης και πολλά μέλη των ανωτέρω Συλλόγων. Τον Δήμο Λεβιδίου εκπροσώπησε ο κ. Φώτης Σιάνης εξ Ελλάδος, τον οποίον ιδιαίτερω ευχαριστούμε.

Οι παρουσιαστές του προγράμματος ήταν ο Βασίλειος Δημ. Δελνιγιάννης και η Ελένη Παν. Κανδαλέπα. Συγκινητική ήταν η ομιλία του αιδεσιμώτατου Ιερέως Παναγιώτη Νικ. Παπαδημητρίου.

Εδόθησαν τιμητικές αναμνηστικές πλακέτες στους τώως προέδρους του Συλλόγου για την υπηρεσία και προσφορά, όπως επίσης στην Παναγιώτα Δημ. Δελνιγιάννη για την ανθρωπιστική υπηρεσία της στην Αλβανία με την Ορθόδοξη Εκκλησία, καθώς και στον Ανδρέα Δημ. Κανδαλέπα ως Ευεργέτη του Συλλόγου για την οικονομική ενίσχυση. Επίσης ο Ανδρέας ανέλαβε τα έξοδα για την εκτύπωση 500 αναμνηστικών ημερολογίων με διάφορα τοπία της Κανδύλας.

Επίτιμα πρόσωπα της βραδιάς ήταν ο κ. Κώστας Μ. Κοιμής και ο κ. Γεώργιος Α. Μερκούρης.

ΚΟΥΛΟΥΜΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΚΑΔΩΝ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ «Ο Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ»

Ανήμερα την Καθαρά Δευτέρα πραγματοποιήθηκαν με μεγάλη επιτυχία τα παραδοσιακά κούλουμα του Συλλόγου Αρκάδων Ηλιούπολης στο «ΧΑΛΙΚΑΚΙ» με νηστήσιμα, άφθονο κρασί, τσίπουρο, μουσική, χορούς από το χορευτικό του Συλλόγου μας και πέταγμα του χαρταετού. Τίμησαν με την παρουσία τους το περίπτερο του Συλλόγου μας ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ της πόλης μας με όλο το Δ.Σ., πολιτικοί φορείς του τόπου μας, πρόεδροι Συλλόγων, Ενώσεων και Σωματείων, εκφράζοντας τα συγχαρητήριά τους και ιδιαίτερω στην πρόεδρο του Συλλόγου μας κα ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Π., για την άψογη διεξαγωγή της αποκριάτικης εκδήλωσής μας. Ευχαριστούμε εκ βάθους ψυχής όλους τους παρευρεθέντες που μας τίμησαν με την παρουσία τους και τους ευχόμεστε ολόψυχα ΚΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Γεν. Γραμματέας

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΔΑΛΚΟΣ

Σ.Σ. Υπενθυμίζουμε ότι ο Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου Αρκάδων Ηλιούπολης είναι ο συμπατριώτης Ιωάννης Κων. Δάλκος.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΑΣ ΒΕΓΚΑΣ

Las Vegas

29 Ιαν. 2009

Στις 21 Δεκεμβρίου 2008 οι Αρκάδες του Λας Βέγκας γιόρτασαν τον ετήσιον χριστουγεννιάτικο χορό τους στο κέντρο «Χρυσός Έλληνας». Ανάμεσα στους πολλούς καλεσμένους παραβρέθηκε στην δεξίωση η κυρία Ελένη Ν. Δούκα από την Αθήνα, σύζυγος του Νικολάου Δούκα στελέχους του Συλλόγου Κανδυλιωτών στην Αθήνα, μαζί με τον υιόν τους Χαράλαμπο. Περάσαμε πολύ καλά, με φαγητό μουσική και χορό.

Ανήμερα Χριστούγεννα ήλθαν στο Λας Βέγκας οι κύριοι Μιχάλης Πολίτης με την γυναίκα του Πολυξένη και τα παιδιά τους Χριστίνα και Κωνσταντίνος. Μαζί τους και ο εξάδελφος της Πολυξένης ο γιος Τίμος Αναστάσης Διευθυντής του Ξενοδοχείου «Μεγάλη Βρετανία» στην Αθήνα και άλλων μονάδων Ξενοδοχείων στην Ελλάδα και Βαλκάνια.

Στις 15 Ιανουαρίου στο Μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου στην Αριζόνα, πήγαμε να εορτάσουμε τον Άγιο (στις 17 του μηνός). Εκεί συναντήσαμε συμπατριώτες μας από τον Καναδά: την κυρία Τασία Σωτηροπούλου του Π. με τον υιόν της Ευάγγελον. Μαζί τους ήταν και η κυρία Φωτεινή Δ. Στριφτόμπολα. Επίσης ανήμερα συναντήσαμε τον κύριο Σπήλιο Ζερβογιάννη (Μπάκαλο) τις αδελφές τους Γεωργία και Χαραλάμπος, τον άντρα της Γεωργίας κων Τράκα και την κόρη της Χαραλάμπος με τον άντρα της.

Οι πανηγυρικές λειτουργίες έγιναν με κατάνυξη, όλες τις ημέρες, αρχίζοντας από την 1η πρωινή έως τις 4-5 το πρωί. Ευχόμει εις όλους σας να επισκεφθείτε το Μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου στην Αριζόνα και να πάρετε την ευχή του γέροντα Εφραίμ, ο οποίος κατά πολλούς είναι άγιος άνθρωπος.

Λεωνίδα Κ. Χονδρός, Ιεροψάλτης

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Με την ικανοποιητική προσέλευση συμπατριωτών και φίλων έγινε κι εφέτος στο γραφείο του Συλλόγου μας η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας την 25-1-09.

Από το χωριό μας ήρθαν ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Πάνος Καραμπής, ο Δημοτικός Σύμβουλος Πάνος Ξηρογιάν-

συνέβαλαν και συμβάλλουν καταλυτικά στην στήριξη του Συλλόγου και της Κανδύλας, οικονομικά κυρίως, χωρίς φυσικά να λησμονούνται οι συγχωριανοί που βρίσκονται σε οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδας.

Τους ευχαριστούμε όλους. Σε πείσμα της γενικής αδιαφο-

Συνεχίζουμε την διοργάνωση του ετήσιου χορού μας που φέτος θα γίνει στο κέντρο «Εννέα Όγδοα» Λεωφόρος Αλεξάνδρας 40 με ποικίλο πρόγραμμα.

Τιμήσαμε και τιμούμε αξιόλογους συμπατριώτες και πάντα ενδιαφερόμαστε για τα προβλήματα του χωριού μας, που δυστυχώς είναι πολλά και ένας Σύλλογος δεν μπορεί να τα λύσει.

Δώσαμε και δίνουμε το παρόν στις χαρές και τις λύπες των μελών και γενικά όλων των συμπατριωτών μας.

Είμαστε σε επαφή όποτε χρειάζεται με τους Συλλόγους των Κανδυλιωτών του εξωτερικού:

τον «Κέκροπα» των Κανδυλιωτών Σικάγο που γιόρτασε με μεγάλη επιτυχία τα εκατό χρόνια από την ίδρυσή του στο Σικάγο στις 25 Οκτώβρη του περασμένου χρόνου,

Στη φωτογραφία εικονίζεται ο υφυπουργός Παιδείας κ. Ανδρέας Λυκουρέντζος να απευθύνει χαιρετισμό στην κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του Συλλόγου μας στις 25-1-09 με τον Πρόεδρο του Συλλόγου μας.

νης και άλλοι συμπατριώτες.

Στην εκδήλωση ήρθαν και απύθνυαν βιαστικό χαιρετισμό ο Υφυπουργός Παιδείας Ανδρέας Λυκουρέντζος, οι βουλευτές Δημ. Ρέππας και Πέτρος Τατούλης και ο πολιτευτής Γεώργιος Παπαηλιού.

Η μεγάλη πίτα και τα εδέσματα ήταν προσφορά του συμπατριώτη μας Βασίλη Αθ. Δάλκου. Τους ευχαριστούμε όλους.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Πάνος Χ. Ευσταθίου καλωσόρισε

Ο πρόεδρος του Συλλόγου παισιούμενος από το Δ.Σ. κόβει την πρωτοχρονιάτικη πίτα

Μέλη και φίλοι του Συλλόγου στην κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας

τους καλεσμένους με τα εξής λόγια:

Εκλεκτοί μας καλεσμένοι κύριοι βουλευτές, κύριε πολιτευτά, κύριε Πρόεδρε του Τ.Σ. Κανδύλας,

κύριε Δημοτικέ Σύμβουλε, αγαπητές συμπατριώτισσες, αγαπητοί συμπατριώτες, φίλες και φίλοι του Συλλόγου, καλημέρα σας.

Σήμερα 25-1-09 ο Σύλλογός μας παραμένοντας πιστός στην παράδοση που ο ίδιος δημιούργησε στην μακροχρόνια πορεία του, σας καλωσορίζει με αγάπη στην κοπή της πίτας και σας εύχεται υγεία και καλή χρονιά.

Έχοντας την τιμή να ηγούμαι του ιστορικού αυτού Συλλόγου, σας ευχαριστώ εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου για την ανταπόκρισή σας στο κάλεσμά μας.

Οφείλω ακόμα, εκ μέρους του Δ.Σ., άπειρες ευχαριστίες για τα δείγματα αγάπης τόσο στο Σύλλογο, όσο και στο αγαπημένο μας χωριό.

Βέβαια εδώ θα ήταν άτοπο να μην μνημονευθούν οι πολυάριθμοι ξενιτεμένοι μας Κανδυλιώτες, που

ρίας περί συλλόγων εμείς θα συνεχίζουμε να υπάρχουμε.

Τις όποιες προσπάθειές μας θα πρέπει να εκτιμήσουν και οι κύριοι τοπικοί άρχοντες, Δήμαρχος, Δημ. Σύμβουλοι και Τοπικοί Σύμβουλοι. Για το καλό του τόπου μας τους θέλουμε δίπλα μας.

Παρακαλώ επιτρέψτε μου να αναφερθώ πολύ σύντομα στις δραστηριότητες του Συλλόγου μας τον περασμένο χρόνο.

Πρώτον συνεχίσαμε και θα συνεχίζουμε την έκδοση της ωραίας μας εφημερίδας «Τα Κανδυλιώτικα» που για όλους και ιδίως τους αποδημους Κανδυλιώτες είναι ο δίαυλος επικοινωνίας με το χωριό μας. Πραγματοποιήσαμε εκδρομή ημερήσια στις Μυκίνες, θέατρο Επιδαύρου, Γαλατά, Πόρο με διάροφο λεωφορείο 70 θέσεων, πλήρες. Παρουσιάσαμε στην πλατεία του χωριού μας μουσική βραδιά με το Συγκρότημα της κ. Άννας Βυτινάκη, με επιτυχία.

Εδώ θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την Νομαρχία Αρκαδίας για την οικονομική στήριξη της εκδήλωσης.

Κλείσαμε όπως πάντα τις καλοκαιρινές μας εκδηλώσεις με την πεζοπορία στην ωραία διαδρομή Αγ. Ανδρέας πηγή Κομποτή.

το Σύλλογο «Κονδυλέα» του Τορόντο και το Σύλλογο «Αγ. Κωνσταντίνος» της Μελβούρνης Αυστραλίας. Το μεγάλο μας πρόβλημα δυστυχώς είναι η μη προσέλευση των νέων.

Κλείνοντας, ευχαριστώ από καρδιάς όλους εσάς που κάθε χρόνο τιμάτε τον Σύλλογο και εμάς το Δ.Σ. προσωπικά, με την αξιοθαύμαστη παρουσία σας.

Θα ήταν επίσης παράλειψη να μην ευχαριστήσω όπως πάντα την Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδας μας τον Σταύρο το Λαγό και τον Δημήτρη το Λαρδίκο. Να είναι πάντα καλά.

Εύχομαι και πάλι Καλή Χρονιά.

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ ΤΗΣ 20-2-09

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε ο ετήσιος χορός του Συλλόγου μας στο κέντρο «Εννέα Όγδοα».

Υπήρξε αθρόα προσέλευση συμπατριωτών και φίλων του Συλλόγου.

Τους παρευρεθέντες καλωσόρισε και ευχαρίστησε όπως πάντα ο πρόεδρος του Συλλόγου Παναγιώτης Ευσταθίου.

Ήταν μια ωραία βραδιά σύναξης αγαπητών συμπατριωτών και φίλων, κατά την οποία το κέφι κράτησε αμείωτο μέχρι τις πρωινές ώρες.

Εκτός του ωραίου προγράμματος του κέντρου, ξεχωριστή νότα έδωσε με το κλαρίνο του στα παραδοσιακά τραγούδια ο συμπατριώτης και φίλος της Κανδύλας Παναγιώτης Τσιόγκας που ήρθε από το Βέλο Κορινθίας ύστερα από πρόσκληση του Συλλόγου, για το σκοπό αυτό.

Ευχόμεστε και του χρόνου καλύτερα.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Του πρωτοπρεσβυτέρου Ιωάννη Κατσαρού

«Εν δε τω μηνί τω έκτω απεστάλη ο άγγελος Γαβριήλ υπό του Θεού εις πόλιν της Γαλιλαίας Ναζαρέτ, κομίσει τη Παρθένω Μαριάμ χαράς ευαγγέλια λέγων προς αυτήν: Χαίρε Κεχαριτωμένη ο Κύριος μετά σου.»

«Λουκ. κεφ. α. στίχ. 26-35.»

Με τον Ευαγγελισμόν της Παναγίας μας, Αδελφοί, από τον Μέγαν Στρατηγόν των ουρανίων Ταγμάτων Αρχάγγελον Γαβριήλ, σταλμένον εξ ουρανού, που γιορτάζουμε κάθε Μάρτιον, αρχίζει το σχέδιον της αγάπης του Θεού, για την σωτηρία του ανθρωπίνου γένους.

Το έργον αυτό είναι καρπός της άπειρης αγάπης του Υψίστου Θεού, που δεν ήθελε να καταστραφεί το πλάσμα των χειρών του ένεκα της παρακοής των Πρωτοπλάστων. Συνήργησε όμως, Αδελφοί μου, εις τας βουλάς και το σχέδιον του Αγίου Θεού και η Αγία Παρθένος, η Αγνή και ταπεινή κόρη της Ναζαρέτ.

Η συμβολή της στο μήνυμα του ουρανού, που της μετέφερε ο Αρχάγγελος, φαίνεται στο ότι διετήρησε τον εαυτόν της καθαρόν και αμόλυντον για να γίνει το κατοικητήριο του Παντοδυνάμου Θεού!

Ξέφυγε εντελώς από τις επιθέσεις των πονηρών δαιμόνων και από τα πεπυρωμένα βέλη αυτών. Και ετοίμασε τον εαυτόν της άμωμον ώστε να αξιωθεί να γίνει Νύμφη του Θεού, και Αγνή Μητέρα αυτού!

Η Παναγία μας, Αδελφοί μου, με την αγίαν της ζωήν και την προσευχή της στον αγώνα, κατόρθωσε να διατηρήσει το σώμα της καθαρότερον, αμόλυντον, θεοπρεπές όχημα του Ουρανού Θεού και Πατρός!

Γεμάτος θαυμασμό ο Άγιος

Ανδρέας ο Κρήτης, αναφωνεί: Χαίρε αληθώς Ευλογημένη. Χαίρε Λελαμπρυσμένη. Χαίρε Υψηλοτέρα των χερουβείμ. Χαίρε Ενδοξοτέρα της Κτίσεως. Χαίρε Καλλωπισμένη της δόξης Ανάκτορον!

Ψάλλομεν και εμείς, Αδελφοί μου, στην Εκκλησία μας την ημέραν της παγκόσμιας και χαρμόσυνης εορτής του Ευαγγελισμού:

«Σήμερον της σωτηρίας ημών το κεφάλαιον και του απ' αιώνος μυστηρίου η φανέρωσις!»

Η μεγάλη συμβολή της Παναγίας μας για την σωτηρία μας, φαίνεται ακόμα και από την θετική της απάντηση στο μήνυμα του Αρχαγγέλου Γαβριήλ: «Ιδού η δούλη Κυρίου γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου.»

Η Εύα, λέει ο Άγιος Ειρηναίος, έδειξε ανυπακοή στο θέλημα του Θεού και έγινε αιτία του θανάτου του ανθρωπίνου γένους.

Η Αγία Παρθένος όμως, η Αγνή και ταπεινή κόρη της Ναζαρέτ, έδειξε υπακοή στο σχέδιο και τας βουλάς του Θεού, που της μετέφερε εξ ουρανού ο Αρχάγγελος, «και στον εαυτόν της και παντί τω ανθρωπίνω γένει», γράφει ο Ευαγγελιστής Λουκάς στο Ευαγγέλιό του.

Η Παναγία μας, Αδελφοί μου, είπε το Ναι! στο μήνυμα του ουρανού, εν γνώσει των συνεπειών που είχε αυτή η υπακοή, διότι γνώριζε πολύ καλά τον Μωσαϊκόν Νόμον που όριζε ότι:

«Αγαμος Γυναίκα αν γινόταν μητέρα, έπρεπε να λιθοβοληθεί.»

Η υπακοή της λοιπόν την χαρακτηρίζει ηρωίδα!

Η σάρκωσις λοιπόν, φίλοι μου, του Υιού και λογου του Θεού, ήταν και από την μεγάλη

πίστη της Αγίας και ταπεινής κόρης της Ναζαρέτ.

Ψάλλομεν λοιπόν και εμείς μαζί με τον Αρχάγγελον Γαβριήλ χαρούμενα:

«Χαίρε Κεχαριτωμένη ο Κύριος μετά σου.

Χαίρε το Πανάγιο κρίνον της Ναζαρέτ.

Χαίρε Αγνή Παρθένε που με την δική σου θέληση της Πίστεως και της ελεύθερης υπακοής σου, «Ιδού η δούλη Κυρίου», έγινες μητέρα του Υψίστου Θεού!

Χαίρε ότι εσύ έγινε η σκάλα για να κατεβεί ο Χριστός μας από τον ουρανό στη Γη!»

«Χαίρε Μητερ Ανύμφευτε.»

Ο όσιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός λέει.

«Παράτεινον το έλεός σου, Παναγαθε Δέσποινα, τοις γινωσκουσί σε, και ιδε επί τους δούλους σου ότι πάντων οι οφθαλμοί εις σε ελπίζουσι!»

Αδελφοί μου, διπλή γιορτή εορτάζουμε σήμερα. Γιορτάζει η Παναγιά, γιορτάζει και η Πατρίδα. Τα νικητήρια στα τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς υπό των Τούρκων στο μαρτυρικό και δουλωμένο έθνος μας.

Και ήρθε η Λευτεριά γιατί υπήρξαν γέροντες και νέοι αδούλωτοι στην ψυχή, που ονειρεύονταν νύχτα μέρα, τετρακόσια ολόκληρα χρόνια. Που μάτωσαν, θυσιάστηκαν, κακοπάησαν γι' αυτήν, και μας την χάρισαν.

Ένα κομμάτι ράσο, φίλοι μου και ένα κομμάτι φουστάνελα ήταν τότε η πρώτη ελληνική σημαία.»

Χαρά που τόχουν τα βουνά τα κάστρα περηφάνια, γιατί Γιορτάζει η Παναγιά, γιορτάζει και η Πατρίδα. Ελάχιστος δούλος του Θεού

Πατήρ Ιωάννης Κατσαρός
10/3/2009

ΤΟ ΚΑΝΤΥΛΑΪΚΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. Ρήμα που χρησιμοποιούν οι Καντυλαίοι με την έννοια του μαζεύω μαζί με άλλα.
2. Υπάρχουν και τέτοια νοσήματα - Προτρέπει υποζύγιο να περπατήσει γρήγορα.
3. Ηλιόλουστη μέρα - Μόριο που σημαίνει ευχή, προτροπή, συγκατάβαση.
4. Έτσι προσφωνούμε όποιον ή όποια αγαπάμε πολύ.
5. Χώρα που απλωνόταν μεταξύ του Ιορδάνη και της Μεσογείου (με άρθρο) - Λογότυπος εταιρείας τροφίμων
6. Τρώγεται και αμαγεύρετο - Αυτόν τον άγιο τον τιμά και το χωριό μας (αιτ., δημοτική).
7. Υπάρχει και τάση προς αυτόν (δοτ. πληθ. καθαρ.).
8. Αν τονιστεί στην λήγουσα σημαίνει τον κινούμενο τεμπέλικα και νωθρά, αν τονιστεί στην παραλήγουσα γίνεται κύριο όνομα - Ποτό που βγάζει και το χωριό μας.
9. Προηγείται του γλεντιού ή του ξεφαντώματος (με άρθρο, αντιστρ.).
10. Σ' αυτό το Δήμο ανήκε, παλιότερα, το Δάρα (ονομ. πληθ.) - Καρπός που μεθάει τις κότες (με άρθρο).

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Μ' αυτή γέμιζαν οι Καντυλαίοι τα στρώματα - Το όνομα αυτού του Αγά είχε ιστορικό χάνι.
2. Κι αυτό ατσαλωνότανε - Αλλού είναι γόνιμα, αλλού άγονα.
3. Έτσι είναι ο φαράς, αλλά και ο άνθρωπος της υπαίθρου.
4. Περιοχή με πολλά λάχανα (αιτ.).
5. Άφαντη, εξαφανισθείσα (αντιστρ.) - Αναφορική αντωνυμία (αρσ. ονομ. πληθ.).
6. Εξάρτημα του μύλου με το οποίο παρομοιάζουν οι Καντυλαίοι τη γλώσσα του πολυλογά.
7. Η μητέρα του Ασκληπιού (με άρθρο, αντιστρ., μυθολ.).
8. Μετοχή βοηθ. ρήματος της αρχαίας (ονομ. αρσ.) - Μία από τις αισθήσεις μας.
9. Τουρκική λέξη που μαζί με το μεσημέρι σημαίνει καταμεσήμερο - Οι αρχαίοι την έλεγαν ηλακάτη (αντιστρ.).
10. Γυναικείο όνομα πολυτραγουδισμένο (αντιστρ. με άρθρο) - Άλογο (αντιστρ.).

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΜΠΕΖΕΝΙΚΟΥ

Του Κώστα Π. Πανόπουλου
Επίτιμου Συμβούλου Φιλολόγων

Πάνω από το σημερινό χωριό Βλαχέρνα ορθώνεται περήφανο το κάστρο «Μπεζενικό», που κρύβει τα ιστορικά του μυστικά πεισματικά μέσα στο διάβα του χρόνου, γιατί κανένας μέχρι τώρα δεν μας παρουσίασε μια, έστω μικρή, μονογραφία για το άπαρτο αυτό κάστρο του Μοριά.

Το όνομά του, αντίθετα, υπέστη πολλές κακώσεις από διάφορους ερευνητές, οι οποίοι, ελαυνόμενοι από έναν ανεπίτοτο τοπικισμό και από μια διάθεση παρουσίασης της δοκησιοφίας τους, υποστήριξαν ότι συνδέεται με κάποιο ρωμαίο στρατηγό Βέσιο, που νίκησε στο μέρος αυτό (Βεσίον + νίκος = Βεσενικός = Μπεζενικός). Έτσι θέλησαν να αναγάγουν την ιστορικότητα του τόπου στα πρώτα κιόλας Βυζαντινά χρόνια.

Η αλήθεια, όμως, είναι πως το όνομα απαντιέται για πρώτη φορά σε κατάλογο Κάστρων του έτους 1463 ως «Bosenico». Αλλά και στα χρόνια της Ενετοκρατίας (1687-1715) μνημονεύεται ως «Bosenico» και φαίνεται πως διαδραμάτισε τότε μεγάλο ρόλο στην Αρκαδική Ιστορία της εποχής αυτής.

Βέβαια, η ονομασία αυτή δεν είναι άσχετη με όλα εκείνα τα Σλαβικά τοπωνύμια (Βαλτεσινίνος - Γαρζενικός - Ρεζενικός - Προσινικός - Σεντενικός κ.λπ.) που έχουν σχέση με βρύσες ή κεφαλάρια ή με νερότοπους γενικά.

Μια διάθεση εξελληνισμού του

ονόματος συναντούμε στον Λαόνικο Χαλκοκονδύλη και σε κάποιον ανώνυμο χρονογράφο αργότερα, που αποτελούν τις δύο βασικές πηγές και της παρούσης μελέτης μας. Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι μια ακόμη επίσημη μαρτυρία του ονόματος υπάρχει στον κατάλογο του «Pacifico» (1700 μ.Χ.) και (1704 μ.Χ.) ως «sto Beserouo» και «Bessenico» αντίστοιχα.

Το Κάστρο του Μπεζενικού φαίνεται ότι αποτελούσε το καταφύγιο στους δύσκολους καιρούς και βρισκόταν πάνω σε βράχο απόκρημνο, γυμνό από κάθε βλάστηση, που ούτε το ενδεχόμενο μιας πυρκαϊάς θα μπορούσε να οδηγήσει στην κατάληψη του. Πάνω ακριβώς από το χωριό Μπεζενικό, που θα βρισκόταν κοντά στη σημερινή Βλαχέρνα, στη θέση Μπουντούνια ή Πέτρα ή Παλιόχωρι ή Βαρδαίοι ή Λιβάδι- γιατί σε όλα αυτά τα μέρη υπάρχουν ίχνη παλαιού οικισμού ήταν χτισμένο το περίφημο Κάστρο.

Ο Μοριάς δεν είχε ακόμα πέσει στα χέρια του κατακτητή, όταν το 1453 μ.Χ. έπεσε η Πόλη. Μια μεγάλη αντίσταση σημειώθηκε στο Μοριά ως το 1458 μ.Χ. Με τη Μοραϊτική αυτή αντίσταση ενάντια στους Τούρκους συνδέεται η πρώτη ιστορική στιγμή του Κάστρου στα 1458 μ.Χ. Αλλά ας αφήσουμε τον Λαόνικο Χαλκοκονδύλη να μας διηγηθεί το περιστατικό:

«Εντεύθεν ελαύνων δια Μαντινείας χώρας αφίκετο επί Παζενίκην πόλιν και έπεμψε Καντακου-

ζηνόν, ον ποτε οι Αλβανοί ηγεμόνα ελόμενοι εστρατεύοντο επί τους Έλληνας. Παρήν γαρ τότε εν τω στρατοπέδω μετάπεμπον υπό βασιλέως, ώστε επιλαβέσθαι αυτό ες τους εν τη Πελοποννήσω Αλβανούς, μετιόντά τε και λόγους επιπέμποντα περί προδοσίας ως δε ενταύθα πέμπων εκέλευε προσφέρειν τοις εν τη πόλει ώστε προσχωρήσει. Παρήσαν δε άμα αυτό και τινές του βασιλέως, αιτιασάμενοι παρά βασιλείω ως δ' εκείνον σφίσι νεύματι χρησάμενοι ου παρέδοκαν σφας, αχθεσθήναί τε συνέβη τον βασιλέα, και προίών απιέναι ότι τάχιστα εκ του στρατοπέδου εξήλασεν, ως δε αδύνατα προσβαλείν τω ερήματι

(εκλελειπότες γαρ οι εν τη πόλει έρμα αυτού ταύτη, ότι εγγυτάτω ον κατέλαβόν τε και διεσώζετο) συσκευασάμενος απήει εντεύθεν και τη υστεραία ετέλεσεν εις τον Τεγεάτην χώρον και επηυλίσατο. Ενταύθα εβουλεύετο επ' αμφοτέρα, είτε ες Σπάρτην ελαύνει και Επίδαυρον» (Λαόν. Χαλκοκονδύλης 446 - 447,4).

Μετάφραση του εδαφίου του Χαλκοκονδύλη μπορεί να θεωρηθεί το εδάφιο που από κάποιον ανώνυμο χρονογράφο αναφέρεται στα πλαίσια ευρύτερης μελέτης περί των Τούρκων Σουλτάνων. Το κείμενο του ανώνυμου αυτού χρονικού δημοσιεύτηκε από τον καθηγητή κ. Γ. Ζώρα, όπου και η σχετική παραπομπή (σ. 99, 6-17):

«και από κει εδιάβη μέσα ες την Μαντινεία, τα μέρη της Καλαμάτας, και εις την χώρα την Πανζα-

νικά. Κι εκράζανε τον κυρ Μανοήλ τον Κατακοζηνό, οπου ήτονε καπετάνιος των Μοραϊτών και των Αλβανιτών και ήτονε εις βοήθειαν του σουλτάνου και ηνάγκαζε να παραδίδονται τα κάστρη του Μοριάς εις τον σουλτάνο. Αμμή κάποιιοι χριστιανοί Μοραϊτες δημηγέρτες είπανε του σουλτάνου ότι: «Ο κυρ Μανοήλ ο Κατακοζηνός έλεγε ότι να κρατούμε δυνατά. να μη παραδινόμestαν εις την αφεντία σου!». Και ως ήκουσε ο σουλτάνος, τον εκακοφάνη πολλά και τον εδιώξε από το φουσατό του. Και δεν ήθελε να του ακολουθή, αλλά μηδέ λόγια του μηδέ βουλή του δεν την ήθελε. Και από κει εδιάβη ο σουλτάνος και επολέμα την Μαντινεία. Αμμή ήτονε δυνατό κάστρο και δεν ημπορει να το πάρει...»

Με τις δύο αυτές μαρτυρίες καταλαβαίνουμε πόσο ισχυρό και άπαρτο Κάστρο ήταν το Μπεζενικό και πόση μεγάλη αντίσταση έκανε στον Τούρκο κατακτητή.

Άλλες σπουδαίες ιστορικές στιγμές, που συνδέουν το Μπεζενικό, είναι στα χρόνια της Κλεφτουριάς και προπαντός στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Ορμητήριο κλεφτών και αγωνιστών έγινε το Κάστρο. Ο Αλέξης Νικολάου ο Λεβιδιώτης με τα παλικάρια του το είχε για καταφύγιο. Είναι δε γνωστό ότι

στη μεγάλη επέλαση του Μπραήμη, ο Νικολάου ξεκίνησε από το Κάστρο του Μπεζενικού, όταν αντιμετώπισε ηρωικά στου Λεβιδιού τον κάμπο τις αιμοβόρες ορδές του Τουρκοαιγυπτίου.

Ο Φώτιος Χρυσανθακόπουλος (Φωτάκος), που αναφέρει το μεγάλο αυτό γεγονός, υποστηρίζει ότι στο Κάστρο έθαψαν τον φονευθέντα Νικολάου. Τούτο είναι ενδεικτικό του πόσο είχε συνδεθεί η προσωπικότητα του μεγάλου αγωνιστή με το Κάστρο του Μπεζενικού.

Η έρευνα θα φέρει σε φως και άλλα ιστορικά επεισόδια, που έγιναν στο απόκρημνο αυτό Κάστρο της Βλαχέρνας. Κι έτσι, μαζί με τις παραδόσεις, τους θρύλους και τα ιστορικά τραγούδια του Μπεζενικού, θα είναι δυνατό να γραφτεί αργότερα μια καλή και εμπειριστομένη ιστορική μονογραφία για το κάστρο αυτό της Ελληνικής Αντίστασης, που υψώνεται στην καρδιά της Αρκαδίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

Θάνου Βαγενά: «Το Κάστρο του Μπεζενικού ή της Βλαχέρνας» Εφημ. «Αρκαδικά» Γ, 113, 25/5/1965.

Βλαχερινιώτη: «Βλαχέρνα (-Μπεζενικό) Μαντινείας» «Χρονικά των Αρκαδών» τόμος Α' σελ. 88.

Φωτάκου: «Απομνημονεύματα» Εκδ. «Νεοιστορικής βιβλιοθήκης» 1955.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

- Ο Παναγιώτης Χαρ. Μούργελας και η σύζυγός του Μαριάννα Κουμαρέλα απόκτησαν κοριτσάκι την 4-12-2008.

- Ο Δημήτριος Θεοφ. Βαρδουνιώτης και η σύζυγός του Ελπίδα απόκτησαν το πρώτο παιδί τους - αγόρι την 3-3-2009.

Ευχόμαστε να ζήσουν τα νεογέννητα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ο Shaun Στάπλετον και η σύζυγός του Φανή-Ελένη το γένος Ιωάννου Ζερβογιάννη εβάφτισαν την 31-1-2009 στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου Ντέρμπαν Νοτίου Αφρικής το πρώτο παιδί τους που ονομάστηκε Ιωάννης-Κων/νος. Νουνά ήταν η Τασούλα Χρίστου Παπασπυρίδη.

Ευχόμαστε να ζήσει ο νεοφώτιστος.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Πέθανε στην Κανδύλα την 12-1-2009 και εκδηύτη εκεί την 15-1-2009 ο Κων/ντίνος Παναγ. Στριφτόμπολας, ετών 93.

- Πέθανε στην Κανδύλα την 3-2-2009 και εκδηύτη εκεί την επομένη ο Αθανάσιος Χαραλ. Γιαννιάς, ετών 87.

- Πέθανε στην Τρίπολη την 9-2-2009 και εκδηύτη στην Κανδύλα την επομένη ο Παναγιώτης Γεωργ. Προκόπος, ετών 89.

- Πέθανε στη Νότια Αφρική την 10-2-2009 και εκδηύτη εκεί ο Γεώργιος Οδυσσ. Καραμπής, ετών 81.

- Πέθανε την 1-3-2009 στη Λέρο και εκδηύτη εκεί η Μαρίνα Ιωάννου Ματθαίου, ετών 57.

- Πέθανε την 14-3-2009 στην Τρίπολη και εκδηύτη την επομένη στο Λεβίδι η Βασιλική σύζυγος Πάνου Κανδαλέπα, ετών 82.

- Πέθανε το Μάρτιο 2009 στο Σικάγο και εκδηύτη εκεί ο Γεώργιος Χαραλ. Εικοσιδέκας, ετών 62.

- Πέθανε την 26-3-2009 στη Μελβούρνη Αυστραλίας και εκδηύτη εκεί την 31-3-2009 η Αναστασία χήρα Κων/νου Κούσουλα, ετών 97.

- Πέθανε την 29-3-2009 στην Τρίπολη και εκδηύτη στην Κανδύλα την επομένη η Βασιλική χήρα Ιωάννου Προκόπου, ετών 71.

Τους οικείους των εκλιπόντων συλλυπούμεθα εγκραδώς.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

(Καταχωρούνται ποσά άνω των 20 Ευρώ)

1. Κων/νος Κανδαλέπας του Ευαγγέλου	50 Ευρώ
2. Σοφία Σαράντου του Θεοφάνη	20 Ευρώ
3. Τούλα Σκανδάλη Αγριοστάθη	20 Ευρώ
4. Μιχάλης Δάλκος Αθαν.	20 Ευρώ
5. Χρυσούλα Παπασπυρίδη-Ανδριανοπούλου	50 Ευρώ
6. Προφαντόπουλος Γεώργιος Χρ.	20 Ευρώ
7. Σωτηρόπουλος Γεώργιος Ευαγγ.	20 Ευρώ
8. Μπελειωτής Παναγιώτης του Γεωργίου	20 Ευρώ
9. Κονδύλα Δεληγιάννη-Τσοούτσια	50 Ευρώ
10. Ευδοκία Δεληγιάννη-Σιδέρη	50 Ευρώ
11. Μωραΐτου Τούλα	20 Ευρώ
12. Δάλκος Φασουλή Ουρανία	20 Ευρώ
13. Ελευθέριος Μερκούρης του Ηλία	50 Ευρώ
14. Προκόπου Στυλιανή του Δημ.	30 Ευρώ
15. Καραμπής Χαράλαμπος του Γεωρ.	50 Ευρώ
16. Κορακιανίτης Σπύρος	40 Ευρώ
17. Βασίλειος και Χρήστος Μερκούρης του Παναγ.	100 Ευρώ
18. Ευσταθίου Παναγιώτης του Χρήστου	20 Ευρώ
19. Παπακωνσταντίνου Ιωάννης του Κων/νου	100 Ευρώ
20. Δάλκος Χρήστος του Ιωάννη	20 Ευρώ
21. Δεληγιάννης Σπήλιος του Παναγιώτη	50 Ευρώ
22. Δεληγιάννης Μιχαήλ και Χαράλαμπος	20 Ευρώ
23. Γιαννιά Παρασκευή του Δημητρίου	50 Ευρώ
24. Οικονομόπουλος Θεοφάνης - Χριστίνα - Κατερίνα - Παναγιώτα	100 Ευρώ
25. Μερκούρης Κων/νος	20 Ευρώ
26. Γεωργία Καλογεράκου-Τσιλιγκίρη	50 Ευρώ
27. Οικονομοπούλου Ελένη του Βασιλείου	50 Ευρώ
28. Ανώνυμος	40 Ευρώ
29. Γεώργιος Καλπακιώτης του Παν.	50 Ευρώ
30. Σπύρος Παπαμανωλόπουλος	25 \$ Αμερικής
31. Κων/νος Κοσμάς του Ηλία	50 \$ Αμερικής
32. Αικατερίνη Κοσμά Χα Ηλία	50 Ευρώ
33. Ξηρογιάννη Βάρθη Ευδοκία	20 Ευρώ
34. Παναγιώτης - Στέφανος - Γεώργιος Δάλκος	60 Ευρώ
35. Βασιλική Δεληγιάννη του Δημ.	30 Ευρώ
36. Γρηγόριος Παντολέων	50 Ευρώ
37. Δημητροπούλου Μαριγώ Χα Μιχαήλ	30 Ευρώ
38. Γιαννιάς Χρήστος Χαρ.	100 Ευρώ
39. Γαζή Άννα	50 Ευρώ
40. Αναστάσιος Κανδαλέπας	50 Ευρώ
41. Σύλλογος Αμερικής «ΚΕΚΡΟΨ»	1200 \$ Αμερικής
42. Ντίνα Εικοσιδέκα	35 \$ Αμερικής
43. Πρεμέτη Γεωργία	20 Ευρώ
44. Σοφία Ζερβογιάννη του Αθαν.	100 Ευρώ
45. Τριαντάφυλλος Μαυρογιάννης	50 Ευρώ

Τις δωροεπιταγές του χορού των 300 και 200 Ευρώ εκέδισαν η Προκόπου Παρασκευή του Αθανασίου και η Γραμματέας του Συλλόγου Αθηνά Οικονομοπούλου-Γιαννιά αντίστοιχα, οι οποίες edώρησαν τα χρήματα στον Σύλλογο.

Τις ευχαριστούμε θερμώς, όπως και όλους τους άλλους συνδρομητές.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

Πωλούνται οικοπέδα 1.138,75 τ.μ. εντός χωριού Κανδύλα Τριπόλεως, ως και αγροί διαφόρων εμβαδών στην ίδια περιοχή του Δημοτικού Διαμερισματος Κανδύλας. Πληροφορίες 6377-333538 και 6974-324326.

Πωλείται οικοπέδο στην Κανδύλα εντός του χωριού 1.207 τ.μ., οικοδομήσιμο.

Πληροφορίες τηλέφωνο 2710-231827 κινητό 6977-998377 κ. Αντώνιο Ευαγγ. Σωτηρόπουλο.

Πωλείται οικοπέδο 1.520 τ.μ. εντός οικισμού Κανδύλας. Έχει νερό και είναι πολύ κοντά για παροχή ρεύματος και τηλεφώνου. Είναι γωνιακό και μπορεί να

έχουν δύο εισόδους-εξόδους. Είναι οικοδομήσιμο.

Η θέση του είναι στο κάτω μέρος του χωριού κοντά στην εκκλησία Άγιος Νικόλαος.

Τιμή 45 Ευρώ το τετραγωνικό μέτρο.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν στα εξής τηλέφωνα: 001 916 8174291 σταθερό Καλιφόρνια Αμερικής ή στο κινητό 001 916 662-6922 κ. Σπύρο Παπαμανωλόπουλο.

Πωλείται οικοπέδο εντός σχεδίου 2.500 τ.μ. με νερό και ρεύμα.

Στην Κανδύλα.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 6977-772002.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο Σύλλογός μας ευχαριστεί θερμά:

I. Τον αγαπτό συμπατριώτη **Χρήστο Ευαγγ. Κανδαλέπα**, που διαμένει στο Σίδνευ της Αυστραλίας και που την βραδιά του επίσημο χορού του Συλλόγου μας, την 20-2-09, μας έστειλε τηλεφωνικώς στο κέντρο «Εννέα Όγδοα» την αγάπη του και τις ευχές του για καλή διασκέδαση. Να είναι πάντα καλά.

Και πάλι τον ευχαριστούμε.

II. **Το Δ.Σ. του Συλλόγου Κανδυλιωτών Αμερικής «Ο ΚΕΚΡΟΨ»** για την αποστολή των 1.200 Δολαρίων προς ενίσχυση του Συλλόγου και της εφημερίδας μας «Τα Κανδυλιώτικα».

III. **Την Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική «Το Εκλεκτόν»** του αγαπτού συμπατριώτη μας **Βασίλη Αθαν. Δάλκου** για την δωρεάν προσφορά της πρωτοχρονιάτικης πίτας και των ωραίων εδεσμάτων στην εκδήλωση του Συλλόγου κατά την 25-1-2009.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο Ο Πρόεδρος Παναγιώτης Ευσταθίου Η Γραμματέας Αθηνά Γιαννιά-Οικονομοπούλου

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Θερμά συγχαρητήρια στην αγαπημένη μας ανιψιά **Σοφία, κόρη του Παναγιώτη και της Χρυσούλας Ηλιοπούλου** για την επιτυχία της στο Πανεπιστήμιο Νοτίου Αφρικής, Τμήμα Ψυχολογίας.

Της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και ό,τι καλύτερο στη ζωή της.

Με πολλήν αγάπη Οικογένεια Κων/νου και Ευτυχίας Ηλιοπούλου

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Las Vegas 2-14-09

Την τελευταία εβδομάδα του μηνός Ιανουαρίου, 60 Πανεπιστήμια από Αμερική και Καναδά έλαβαν μέρος σ' έναν διαγωνισμό με θέμα τα Ηνωμένα Έθνη (Ο.Η.Ε.).

Περίπου 3.000 φοιτητές έγραψαν για το θέμα αυτό και διεκρίθη πρώτο το Πανεπιστήμιο George Town UNIVERSITY από την περιοχή της πρωτεύουσας Ουάσινγκτον D.C., όπου σπουδάζει και η δεσποινίς **Χριστίνα Μιχ. Πολίτη**, η οποία ήλθε δεύτερη σε αυτόν τον διαγωνισμό, ανάμεσα σε 3.000 φοιτητές.

Εύχε Χριστίνα, και εις ανώτερα.

Ο θεός σου Λεωνίδας Κ. Χονδρός Ιεροψάλτης

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΚΑΝΔΥΛΑΙΟΥΣ ΣΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΩΝ ΜΑΧΩΝ ΑΠΟ το 1897 έως το 1945-1950

ΤΟΥ ΦΑΝΗ Σ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΜΠΛΟΥΤΑ

Τιμημένοι νεκροί

Σε σας έλαχε ο κλήρος να δώσετε το αποφασιστικό «ΠΑΡΩΝ» στα πεδία των μαχών, εκεί που αφήσατε την τελευταία σας πνοή. Η μεγάλη θυσία σας για τα ιερά και όσια της πατρίδος μας λάμπρυνε το ναό της λευτεριάς. Καταθέτουμε την ευγνωμοσύνη μας και ταυτοχρόνως εκφράζουμε τον θαυμασμό μας. Προσφέρατε τον εαυτόν σας «τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι». Πολεμήσατε και μας χαρίσατε τη νίκη, αλλά και την αθάνατη δόξα.

Για μας την σήμερα και για τις επερχόμενες γενιές είσθε αθάνατοι.

Για την νεολαία μας είσθε πάντα παράδειγμα προς μίμηση. Είναι μια αιώνα κληρονομιά και πάντα επίκαιρη ως αποδείχθη στο διάβα των χρόνων, από το 1821 έως το Αλβανικό έπος του 1940.

Το 1946 έως το 1949 στην πατρίδα μας εγένετο μεταξύ μας Εμφύλιος Πόλεμος, σπαραγμός, το μελανότερο σημείο της ιστορίας μας.

Σε αυτήν την αιματοχυσία του πολέμου, έλαβα ενεργό μέρος στο Στρατό μας με πολλά παιδιά της ηλικίας μου και άλλων ακόμη σειρών καθώς και μερικών μεγαλύτερων.

Τα αποτελέσματα αυτά του φονικού πολέμου όπως αναφέρει προς ετών το Γεν. Επιτελείο του Στρατού μας ήταν 35.000 νεκροί, Αξιωματικοί και στρατιώτες, από δε τους αντάρτες 12.500. Ήταν όλοι καλοί Έλληνες. Ανάηροι και τραυματίες πολλές-πολλές χιλιάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ ΚΑΝΔΥΛΑΙΩΝ Α' ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ 1896-1897

1. Αντώνιος Γ. Φωτόπουλος
2. Μιχαήλ Χρ. Λαγός
3. Αθανάσιος Π. Κωστόυρος
4. Αθανάσιος Μ. Προκόπος (Εφονεύθη 18-4-1897 στο Βελεστίνο)

Β' ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ 1912-1913

1. Θεόδωρος Ν. Μούργελας
2. Ευστάθιος Δ. Γκιτζάρης
3. Αθανάσιος Φ. Καλπακιώτης
4. Χρήστος Ιω. Καρζής
5. Σωτήριος Κ. Παπουτσής

Γ' ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ 1918-1922

1. Μιχαήλ Παναγιώτη Ζυγούρης (Απεβίωσε σε αιχμαλωσία τον Αύγουστο 1922)
2. Χρήστος Γεωργίου Λαγός, Στρατιώτης (Απεβίωσε στις 20 Νοεμβρίου 1920 στο Δ' Στρατιωτικό Νοσοκομείο της Διακομιδής)
3. Αθανάσιος Αντωνίου Παπαθανασόπουλος, Λοχαγός - Ιατρός (Απεβίωσε στις 20 Αυγούστου 1919 στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο της Σμύρνης)
4. Πανταζής Ιωάννη Παπαθανασόπουλος, Στρατιώτης (Απεβίωσε στις 28 Μαρτίου 1921 στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης)
5. Αντώνιος Γεωργίου Προφαντόπουλος, Στρατιώτης (Απεβίωσε στις 18 Αυγούστου 1921)
6. Χρήστος Βασιλείου Ρουμेलιώτης, Στρατιώτης (Εφονεύθη τον Μάρτιο 1921 εις Αθγκίν Μικρασίας)

ΕΞΑΦΑΝΙΣΘΕΝΤΕΣ

7. Παναγιώτης Θεοφάνη Βαρδουνιώτης, Στρατιώτης
8. Χρήστος Φωτίου Δεληγιάννης, Στρατιώτης
9. Κωνσταντίνος Θεοφάνη Κούσουλας, Στρατιώτης
10. Χαράλαμπος Ιωάννη Πετιμεζάς, Στρατιώτης

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ (από Κανδύλα)

11. Θεόδωρος Βασ. Βαγγόπουλος
12. Βασίλειος Κων. Βαρδουνιώτης
13. Στέφανος Νικ. Βαρδουνιώτης
14. Αγγελής Δημ. Γκιτζάρης
15. Κωνσταντίνος Δημ. Γκιτζάρης
16. Παναγιώτης Ιω. Δάλκος
17. Δημήτριος Ευαγγελάκος (ή Βαγγελάκος)
18. Σωτήριος Ιων. Ζερβογιάννης
19. Δημήτριος Γεωργ. Καραμπής
20. Βασίλειος Δημ. Κόλλιας
21. Στυλιανός Αναστ. Κωστάκης
22. Χρήστος Γρ. Παντολέων
23. Θεοφάνης Αναστ. Παπαθανασόπουλος
24. Βασίλειος Γ. Σωτηρόπουλος

Δ' ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ 1940-1944

1. Μιχαήλ Ευσταθίου Βαρδουνιώτης
2. Χρήστος Ιω. Γιαννακόπουλος (του Λαχανά, τον θυμάμαι πολύ καλά, ήταν πανέμορφο παλληκάρι)
3. Βασίλειος Σπυρ. Κουλός (Ετάφη στις 30 Μαρτίου 1945 στο Νεκροταφείο Λίντενμπος της Γερμανίας με αριθμό τάφου 17 σειρά 1η τμήμα Α)
4. Δήμος Ηλία Παπαχρήστου
5. Παναγιώτης Γ. Προκόπου
6. Γεώργιος Βασ. Ρούμπος
7. Σπυρίδων Δημ. Σδράλης
8. Γεώργιος Λεων. Χονδρός

Ε' ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΕΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ

(16 Απρίλη 1944, ώρα 10 πρωί)

1. Γεώργιος Αθανασίου Ξηρογιάννης (Αξιωματικός Μουσικής, κορυφαίος, άριστος των αρίστων, αυτοδίδακτος, φαινόμενος)
2. Γεώργιος Κωνσταντίνου Καρζής (ή Ρέππας)
3. Κωνσταντίνος Ιωάννη Δεληγιάννης και
4. Βασίλειος Δημητρίου Κούσουλας

ΣΤ' ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ (1945-1950)

1. Αθανάσιος Κωνστ. Αγριοστάθης, Έφεδρος Ανθυπολοχαγός
  2. Γεώργιος Ιωάννη Κωστόυρος (σε ενέδρα)
  3. Ευάγγελος Δημ. Λαρδικός (σε ενέδρα)
  4. Ελευθέριος Αναστ. Μερκούρης (σε ενέδρα)
  5. Χρήστος Μιχ. Προκόπος (μοναχοπαίδι η μάνα του είχε τραγικό τέλος)
  6. Δήμος Παν. Σαράντος (ένα αξιόλογο και πάντα γελαστό παλληκάρι) και
  7. Βασίλειος Αθαν. Γκάνας (στην Κορέα)
- ΣΥΝΟΛΟ ΝΕΚΡΩΝ 52

ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥΣ Η ΜΝΗΜΗ - ΘΑΝΑΤΟΙ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ

